

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΑΡΡΙΑΝΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΗ

ΒΙΒΛΙΟ Β΄: ΚΕΦ. 4 § 9 -11

Ο Αλέξανδρος και ο γιατρός του

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Οι παράγραφοι 9-11 του 4ου κεφαλαίου ολοκληρώνουν την εξιστόρηση του περιστατικού, με κύρια πρόσωπα τον Αλέξανδρο και τον προσωπικό του γιατρό Φίλιππο Ακαρνάνα. Το επεισόδιο αναφέρεται ως ενδεικτικό του χαρακτήρα και της προσωπικότητας του Μακεδόνα ηγέτη και αποκαλύπτει ιδιαίτερα χαρίσματα και πτυχές της φυσιογνωμίας του μεγάλου ηγεμόνα.

Για την ιστορική ένταξη του περιστατικού σημειώνουμε ότι:

Μετά τη μάχη στο Γρανικό, παραδίδονται στον Αλέξανδρο χωρίς αντίσταση οι Σάρδεις και πολλές άλλες πόλεις. Στη συνέχεια, καταλαμβάνει τη Μίλητο και την Αλικαρνασσό, που αντιστάθηκαν, και, έχοντας γίνει κύριος όλης της Καρίας, προχωρεί και φθάνει στο Γόρδιο, αρχαία πρωτεύουσα της Φρυγίας.

Εκεί θέλει να δει την άμαξα που ο Μίδας είχε αφιερώσει στο Δία, της οποίας ο δεσμός θεωρούνταν άλυτος, επειδή ο φλοιός κρανιάς που συνέδεε το ζυγό με το μπροστινό της μέρος ήταν προσαρμοσμένος έτσι, ώστε να φαίνεται ότι δεν έχει ούτε αρχή ούτε τέλος. Και επειδή, σύμφωνα με κάποιον χρησμό, αυτός που θα κατάφερνε να τον λύσει θα εξουσίαζε την Ασία, ο Αλέξανδρος επιχειρεί πεισματικά να τον λύσει, αλλά χωρίς αποτέλεσμα. Τότε κόβει με το σπαθί του το δεσμό ή, όπως λέει ο Αριστόβουλος, αφαιρεί τον πάσσαλο που τον συγκρατεί και τον ελευθερώνει.

Στη συνέχεια, ευρισκόμενος στην Ταρσό, αποφασίζει να κολυμπήσει στον ποταμό Κύδνο, όπου όμως, εξαιτίας των παγωμένων νερών του, αρρωσταίνει βαριά και κινδυνεύει να πεθάνει. Ο προσωπικός του γιατρός Φίλιππος από την Ακαρνανία, που καλείται αμέσως, αναλαμβάνει να τον θεραπεύσει και αρχίζει να ετοιμάζει γι' αυτόν ένα φάρμακο.

9 - 11

Απόδειξη ειλικρί-
νειας και αφοσί-
ωσης του Φιλίπ-
που στο Μακεδό-
να βασιλιά

- 9** Τόν μέν δὴ παρασκευάζειν τήν κύλικα, ἐν τούτῳ δέ Ἀλέξανδρῳ δοθῆναι ἐπιστολήν παρὰ Παρμενίωνος φυλάσασθαι Φίλιππον ἀκούειν γάρ διεφθάρθαι ὑπὸ Δαρείου χρήμασιν ὥστε φαρμάκῳ ἀποκτεῖναι Ἀλέξανδρον. Τόν δέ ἀναγνόντα τήν ἐπιστολήν καί ἔτι μετά χειρας ἔχοντα αὐτόν μέν ἡβᾶν τήν κύλικα ἐν ᾗ ἦν τό φάρμακον, τήν ἐπιστολήν δέ τῷ Φιλίππῳ δοῦναι ἀναγνῶναι. Καί ὁμοῦ τόν τε Ἀλέξανδρον πίνειν καί τόν Φίλιππον ἀναγινώσκειν τά παρὰ τοῦ Παρμενίωνος. Φίλιππον δέ εὐθύς ἔνδηλον γενέσθαι, ὅτι κατὰ οἱ ἔχει τά τοῦ φαρμάκου· οὐ γάρ ἐκπληγῆναι πρὸς τήν ἐπιστολήν, ἀλλὰ τὸσόνδε μόνον παρακαλῆσαι Ἀλέξανδρον, καί ἐς τὰ ἄλλα οἱ πείθεσθαι ὅσα ἐπαγγέλλοιτο· σω-
11 θῆσεσθαι γάρ πειθόμενον. Καί τόν μέν καθαρθῆναι τε καί ῥαῖσαι αὐτῷ τό νόση-
μα, Φιλίππῳ δέ ἐπιδείξει, ὅτι πιστός ἐστιν αὐτῷ φίλος, καί τοῖς ἄλλοις δέ τοῖς ἀμφ' αὐτόν, ὅτι αὐτοῖς τε τοῖς φίλοις βέβαιος ἐς τό ἀνύποπτον τυγχάνει ὧν καί πρὸς τό ἀποθανεῖν ἐρρωμένος.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Επιστολή Παρμενίωνα.
Κατηγορίες για προδο-
σία του Φιλίππου Α-
καρνάνος

- 9** [Έχει γραφτεί, λοιπόν, από τον Αριστόβουλο] ότι εκείνος ε-
τοιμάζε το ποτήρι (με το φάρμακο), ενώ στο μεταξύ (λένε ότι)
δόθηκε στον Αλέξανδρο επιστολή από τον Παρμενίωνα να
προφυλαχτεί από το Φίλιππο· γιατί άκουσε ότι (ο Φίλιππος)
είχε διαφθαρεί με χρήμα από το Δαρείο, ώστε να σκοτώσει με
φάρμακο τον Αλέξανδρο. Και εκείνος, αφού διάβασε την επι-
στολή και κρατώντας την στα χέρια, (λένε ότι) πήρε το ποτήρι,
μέσα στο οποίο ήταν το φάρμακο, ενώ την επιστολή την έδωσε
στο Φίλιππο να τη διαβάσει.

Αντίδραση Φιλίππου
στην επιστολή του
Παρμενίωνα

- 10** Και ταυτόχρονα ο Αλέξανδρος έπινε (το φάρμακο) και ο Φί-
λιππος διάβαζε την επιστολή του Παρμενίωνα. Και ο Φίλιππος
αμέσως φάνηκε καθαρά ότι δεν ανησυχούσε για το φάρμακο·
γιατί καθόλου δεν ταραχτηκε από την επιστολή, αλλά τόσο μό-
νο παρακάλεσε τον Αλέξανδρο να του έχει εμπιστοσύνη (να
πειστεί) και στ' άλλα όσα υποσχόταν· γιατί (έλεγε) ότι θα σωζό-
ταν, αν τον εμπιστευόταν (αν πειθόταν).

Ανάρρωση Αλεξάν-
δρου. Η εμπιστοσύνη
του Μακεδόνα βασιλιά
προς το Φίλιππο και το
θάρος του απέναντι
στο θάνατο

- 11** Και (λένε ότι) αυτός λοιπόν θεραπεύτηκε («καθαρίστηκε»)
και καλύτερευσε (στην υγεία) ως προς την ασθένειά του και στο
Φίλιππο έδειξε ότι είναι πιστός του φίλος και στους άλλους που
ήταν γύρω από αυτόν (έδειξε) ότι και στους ίδιους τους φίλους
του δείχνει απόλυτη εμπιστοσύνη και στο θάνατο παραμένει
θαρραλέος.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

9. παρασκευάζω:

ετοιμάζω

σημείωση

παρασκευάζω = παρά + σκευάζω < σκευή ή σκευός (= ετοιμασία, ενδυμασία).

Παράγωγες λέξεις

⇒

παρασκεύασμα (=1. μίγμα που προκύπτει ύστερα από ειδική επεξεργασία για να χρησιμοποιηθεί ως φαγητό, φάρμακο, καλλυντικό, 2. γενικά ό,τι παρασκευάζεται, προϊόν που προκύπτει από ειδική επεξεργασία)

παρασκευαστής (=1. αυτός που παρασκευάζει ένα προϊόν, 2. βοηθός σε ανώτερες τεχνικές σχολές ή ιδρύματα, που ετοιμάζει τα υλικά και τα όργανα για τη διεξαγωγή πειραμάτων στα εργαστήρια)

παρασκευή, παρασκευαστήριο, Παρασκευή (=η έκτη ημέρα της εβδομάδας)

Θυμηθείτε

την έκφραση: *Η παρασκευάστρια εταιρεία εγγυάται.*

ή κύλιξ:

το ποτήρι (είδος ποτηριού ή κυπέλλου με χαμηλή και λεπτή βάση και με δύο λαβές)

Σήμερα: η κύλικα & ο κύλικας

έν τούτῳ (ενν. χρόνῳ):

στο μεταξύ

δοθῆναι (< δίδομαι):

δόθηκε

Παράγωγες λέξεις

⇒

δόση, δωρεά, δότης, δόσιμο, δοτός, ανταπόδοση, ανταποδίδω, αποδίδω, αποδοτικός

φυλάττομαι (& φυλάσσομαι): φυλάσσομαι, προφυλάσσομαι

**Μάθετε
ότι:**

φυλάττομαί τινά (ή τι) =

1. προσέχω/φροντίζω κάποιον ή κάτι
2. προφυλάσσομαι από κάποιον ή κάτι

Παράγωγες λέξεις

⇒ φυλακή, φύλακας, διαφυλάσσω, προφυλάσσω, προφύλαξη, επιφύλαξη, επιφυλακή, φυλάκιο, αφύλαχτος, φυλακτό, τερματοφύλακας

φυλάξασθαι Φίλιππον:

ἀκούω:

να προφυλαχτεί από το Φίλιππο

ακούω, μαθαίνω, πληροφορούμαι

Σύνταξη: ἀκούω +γενική (=ακούω με τ' αυτιά μου κάτι από κάποιον) άμεση αντίληψη

ἀκούω +αιτιατική (=όταν το αντικείμενο δεν είναι πρόσωπο, ζώο, πράγμα αλλιά βοή, ήχος, κρότος)

ἀκούω + κατηγ. μτχ. (πτώσης γεν.) (=όταν πρόκειται για άμεση αντίληψη)

ἀκούω + κατηγ. μτχ. (πτώσης αιτιατ.) (=όταν πρόκειται για έμμεση αντίληψη)

ἀκούω + απρμφ. (=αβέβαιη γνώση, όταν δηλαδή δηλώνεται ένα αβέβαιο γεγονός ή μια φήμη)

διεφθάρθαι (<διαφθείρομαι): είχε διαφθαρεί

Παράγωγες λέξεις

⇒ διαφορά, διεφθαρμένος, διαφθορέας (=αυτός που διαφθείρει ηθικά ή πνευματικά), διαφθορείο (=τόπος διαφθοράς)

τό χρήμα, -ατος:

χρήμα, (εδώ) πράγμα

**Μάθετε
ότι:**

Η λέξη χρήμα προέρχεται από το ρήμα χρήμαι -χρῶμαι [Το ρήμα είναι ομόρριζο με το χρή (άκλιτο ουσιαστικό που σημαίνει ανάγκη, χρεία)]

ἀναγινώσκω:

διαβάζω

Παράγωγες λέξεις

⇒ ανάγνωση, αναγνώστης/-στρια, αναγνωστικό αναγνωστήριο, αναγνώσιμος, ανάγνωσμα

ἡ χεῖρ, -ρός:

το χέρι

ΘΥΜΗΘΕΙΤΕ

χειραψία, χειροποίητο, χειρονομία, χειροπέδες

10. ὁμοῦ: (τροπικό επίρρημα) ταυτόχρονα, μαζί με, από κοινού
 πίνω: πίνω

Παράγωγες λέξεις

⇒ πόση, πότης, ποτήρι, ποτό, καταπίνω, κατάποση, πρόποση

γενέσθαι ἔνδηλον: φάνηκε καθαρά
 ἔνδηλος -ος -ον: ο φανερός

**Μάθετε
 ότι:**

ἔνδηλος < ἐν + δῆλος (=ορατός, φανερός).

Να θυμάστε τις λέξεις

δηλώνω, δήλωση, ἀδήλωτος, Δήλος (= το νησί που φανέρωσε στη Λητώ ο Δίας προκειμένου να γεννήσει τον Απόλλωνα και την Ἄρτεμη και να ξεφύγει από την οργή της Ἥρας)

ὅτι καθῶς οἱ ἔχει τά τοῦ φαρμάκου: ὅτι δεν ανησυχούσε για το φάρμακο
 ἐκπλήττομαι (ἢ ἐκπλήσσομαι): τρομοκρατούμαι, τaráσσομαι, εκπλήσσομαι

Παράγωγες λέξεις

⇒ ἐκπληξη, πληγή, πλήξη, ἐκπληκτος, πληγωμένος, εκπληκτικός

τοσόνδε < τοσόσδε, τοσήδε, τοσόνδε: τόσος -η -ο
 πείθομαι: πείθομαι, ἔχω εμπιστοσύνη (σε κάποιον)
 ἐπαγγέλλομαι (< ἐπί + ἀγγέλλομαι) υπόσχομαι

ΠΡΟΣΟΧΗ

Στην αττική διάλεκτο: ἐπαγγέλλομαί τινι = υπόσχομαι
 ἐπαγγέλλομαί τι = ἔχω κάτι ως επάγγελμα

Να θυμάστε τις λέξεις

επάγγελμα, επαγγελματικός, επαγγελματίας, επαγγελματισμός, «γη της επαγγελίας» (=1. χώρα στην οποία υποσχέθηκε ο Θεός να οδηγήσει το λαό του Ισραήλ, 2. ο τόπος της ευδαιμονίας, ο πλούσιος τόπος), ἐπαγγέλλομαι (ν.ε.) = 1. υπόσχομαι, 2. ασκώ επάγγελμα, 3. προσποιούμαι ότι είμαι κάτι (που δεν είμαι).

σωθήσεσθαι < σώζομαι: ρίχνω κάτω, νικώ, σκοτώνω (κάποιον)

Παράγωγες λέξεις ⇒ σώμα, σωτηρία, σώος, σωτήρας

11. καθαρθῆναι < καθαίρομαι: καθαρίζομαι, θεραπεύομαι

Παράγωγες λέξεις ⇒ **καθαρμός** (=καθαρισμός, εξαγνισμός), **κάθαρμα** (=κακοήθης άνθρωπος), **κάθαρση**, **καθαρτικός** (=αυτός που έχει την ιδιότητα να καθαρίζει, π.χ. καθαρτικό φάρμακο), **καθαρήριο** (=κατά τη Ρωμαιοκαθολική εκκλησία, ο υπεργήινος τόπος όπου παραμένουν οι ψυχές για να καθαθούν πριν μπουν στον παράδεισο), **ακαθαρσία**, **καθαρήριος** (=αυτός που εξαγνίζει από μίasma ή φωτιά· θυμηθείτε την έκφραση: «**καθαρήρια θυσία**»).

ῥαίζω (< ῥήζω < ῥάδιος (επίθετο) εύκολος/ ρήμα: καλυτερεύω (στην υγεία)

ΠΡΟΣΟΧΗ

Το ρήμα είναι αμετάβато.

σημείωση

Για πρόσωπα, το ρήμα σημαίνει «αναλαμβάνω από ασθένεια».
Για νοσήματα, το ρήμα σημαίνει «γίνομαι υποφερτός».

ἐπιδείκνυμι (< ἐπί + δείκνυμι): δείχνω, παρουσιάζω κάτι ως υπόδειγμα

Παράγωγες λέξεις ⇒ επίδειξη, παράδειγμα, απόδειξη, ανάδειξη, δείγμα, κατάδειξη, υπόδειγμα

βέβαιος -α -ον & ὁ, ἡ βέβαιος, -ον: έμπιστος, βέβαιος, σίγουρος

εἰς τόν άνύποπτον τυγχάνει ὦν: καμιά υποψία δεν είχε

άνύποπτος, -ος, -ον (< ἄ (στερητ.) + ὑποπτος < ὑπόψομαι)

Θυμηθείτε τις νεοελληνικές λέξεις υποψία, υποπτεύομαι, ύποπτος

πρός τό άποθανεῖν:

στο θάνατο

έρρωμένος > ῥώννυμαι:

ενδυναμώνομαι

Θυμηθείτε την έκφραση: **οικονομική ευρωστία** (=οικονομική δύναμη).

Να θυμάστε τις λέξεις

ρώμη, άρρωστος, ανάρρωση, εύρωστος (=δυνατός, ρωμαλέος), ευρωστία (=η σωματική ρώμη): θυμηθείτε την έκφραση: «οικονομική ευρωστία» (= οικονομική δύναμη).

σημείωση

Η μετοχή στο κείμενο λαμβάνεται ως επίθετο: **έρρωμένος** = δυνατός, θαρραλέος.

Μάθετε ότι:

Οι αρχαίοι Έλληνες στο τέλος των επιστολών τους χρησιμοποιούσαν συνήθως τον τύπο: **έρρωσο** (=ας έχετε δύναμη/ μεταφορικά: χαίρε) ή **έρρωσθε** (=ας έχετε δύναμη/μεταφορικά: χαίρετε).

Οι λέξεις του Πλαισίου

- **ἐπιδείξαι** ① < **ἐπί** + **δείκνυμι**

① **ἐπιδείξαι** = απαρέμφατο αορίστου α΄ του ρ. **ἐπιδείκνυμι**.

Το ρ. **δείκνυμι** [(ή αλλιώς **δεικνύω**) **δείχνω**, **φανερώνω**] έχει θέμα **δεικ-** (ρίζα **δικ-**)

Λέξεις της νέας Ελληνικής

- **επιδεικνύω** (και **επιδείχνω**) =
 1. παρουσιάζω, εκθέτω σε θέα
 2. προβάλλω κάποια ιδιότητα ή ικανότητά μου για να προκαλέσω θαυμασμό
 3. (μεσ.) **επιδεικνύομαι** (και **επιδείχνομαι**) =επιδιώκω τον εντυπωσιασμό των άλλων με τη φανταχτερή παρουσίαση πλεονεκτημάτων ή ικανοτήτων μου
- **επίδειξη, η** = πομπώδης παρουσίαση στη θέα των άλλων, με σκοπό τον εντυπωσιασμό, την πρόκληση θαυμασμού
- **επιδεικτικός, -ή, -ό** =
 1. που γίνεται για επίδειξη
 2. που επιδεικνύεται, φαντασμένος
- **αποδεικνύω** (και **αποδείχνω**) = φανερώνω την αλήθεια λόγου ή πράγματος

• απόδειξη, η	=	1. η φανέρωση της αλήθειας ενός πράγματος 2. καθετί που αποδεικνύει κάτι, τεκμήριο, μαρτυρία 3. γραπτή, ενυπόγραφη δήλωση που βεβαιώνει / παραλαβή ή παράδοση πραγμάτων, χρημάτων κλπ.
• αποδεικτικός, -ή, ό	=	1. που αποδεικνύει κάτι 2. (ουδ.) το αποδεικτικό (ως ουσιαστ.) έγγραφο με το οποίο βεβαιώνεται κάτι
• υποδεικνύω (και υποδείχνω)	=	1. δείχνω κάτι έμμεσα 2. πληροφορώ, καθοδηγώ 3. προτείνω, συμβουλεύω
• υπόδειξη, η	=	η πράξη και το αποτέλεσμα του υποδείχνω, καθοδήγηση, συμβουλή, προτροπή
• υπόδειγμα, το	=	1. τύπος, δείγμα για την κατασκευή ομοιόμορφων πραγμάτων 2. (μτφ.) πρότυπο, παράδειγμα
• δείκτης, ο	=	1. αυτός που δείχνει 2. το δεύτερο, το μετά τον αντίχειρα, από τα δάχτυλα του χεριού 3. βελόνα, που δείχνει σε βαθμολογημένη κλίμακα χρόνο, μέγεθος κλπ. 4. κάθε όργανο ή σημάδι που χρησιμεύει για να δείχνει 5. ενδεικτικός αριθμός
• δείγμα, το	=	1. μικρό μέρος εμπορεύματος για δοκιμή ή έλεγχο του συνόλου 2. ένδειξη 3. πρότυπο

• παράδειγμα, το	=	1. υπόδειγμα, πρότυπο για μίμηση 2. πάθημα που χρησιμεύει ως μάθημα 3. δείγμα, απόδειξη 4. περίπτωση γενικής αρχής, νόμου, κανόνα κτλ. 5. φρ. επί παραδείγματι – παραδείγματος χάρη (π.χ.): για απόδειξη ή επιβεβαίωση
• ενδείκνυται	=	(απρόσωπο) επιβάλλεται ενδείκνυμαι = επιβάλλομαι ως ο χρήσιμος, ο αναγκαίος [ενδεδειγμένος –η –ο (μτχ.) = καταλληλότερος]
• ένδειξη, η	=	1. πράξη με την οποία φανερώνεται κάτι 2. πιθανή βεβαίωση
• ενδεικτικός, -ή, -ό	=	1. που παρέχει ενδείξεις, φανερώνει κάτι 2. το ενδεικτικό (ως ουσ.) = σχολικό έγγραφο που βεβαιώνει ότι ο μαθητής προβιβάστηκε
• αυταπόδεικτος, -η, -ο (< αυτός + αποδεικνύω)	=	που δίνει μόνος του την απόδειξη, που δε χρειάζεται άλλες αποδείξεις
• δειγματοληψία, η (δείγμα + λαμβάνω)	=	η λήψη δείγματος από εμπόρευμα για έλεγχο ή δοκιμή

• **χείρας**

ΘΥΜΗΘΕΙΤΕ:

Το ουσιαστικό ανήκει στα ανώμαλα μεταπλαστά ουσιαστικά: το θέμα του **μεταπλάσσεται** (=μεταβάλλεται) σε ορισμένες πτώσεις: θέμα του ουσιαστικού: **χειρ-, χερ-**.

Λέξεις της νέας Ελληνικής

• χειρίζομαι	=	1. χρησιμοποιώ όργανο με το χέρι 2. (μτφ.) διεξάγω
--------------	---	---

- χειρουργός, (ο, η) = γιατρός που ασκεί χειρουργική, που ενεργεί
(<χείρ + ἔργον) εγχειρήσεις
- χειρωνακτικός, -ή, -ό = που έχει σχέση με το χειρωνακτα (=που εκτελεί βαριά δουλειά με τα χέρια)
(<χειρῶναξ < χειροάναξ < χειρῶν ἄναξ) (= βασιλιάς)
- χειροποίητος, -η, -ο = ο κατασκευασμένος με τα χέρια
(< χείρ + ποιῶ)
- αχειροποίητος = 1. που δε φτιάχτηκε από χέρι ανθρώπου
[< α (στερ.) + χειροποίητος] 2. **αχειροποίητες εικόνες**=ιερέσεις εικόνες κυρίως του Χριστού και της Παναγίας, που κατά την παράδοση, δεν κατασκευάστηκαν από χέρι ανθρώπου αλλά με θαυματουργή ενέργεια
- εγχειρίδιο, το = 1. φονικό μαχαίρι, στιλέτο
(<ἐγχειρίδιος < ἐν + χείρ) 2. βιβλίο που περιέχει περιληπτικές γνώσεις
- εγχείριση, η = η παράδοση αντικειμένου στα χέρια κάποιου
(<εγχειρίζω < ἐν + χείρ)

ΠΡΟΣΟΧΗ

Μην μπερδεύετε τις λέξεις **εγχείριση** και **εγχείρηση**.

εγχείριση (< εγχειρίζω < ἐν + χείρ) = η παράδοση αντικειμένου στα χέρια κάποιου.

εγχείρηση (<εγχειρώ) = απόπειρα, επιχείρηση // χειρουργική επέμβαση.

- πρόχειρος, -η, -ο = 1. ο έτοιμος για χρήση, που μπορεί εύκολα να χρησιμοποιηθεί
(<πρό + χείρ) 2. που γίνεται ή λέγεται χωρίς προπαρασκευή, χωρίς μελέτη: φρ. **εκ του προχειρου**
- προχειρολόγώ = 1. μιλώ με προχειρότητα, χωρίς προπαρασκευή
(< προχειρολόγος < πρόχειρος + ᾠέγω) 2. μιλώ επιτόλεια
- επιχειρώ = 1. αρχίζω έργο
2. καταπιάνομαι με κάτι, προσπαθώ να επιτύχω κάτι

• επιχείρηση, η	=	1. απόπειρα για επίτευξη σκοπού
2. οργανωμένη οικονομική δραστηριότητα για την παραγωγή αγαθών ή υπηρεσιών, με σκοπό το κέρδος
3. στρατιωτική ενέργεια
• επιχείρημα, το	=	1. εγχείρημα, απόπειρα
2. συλλογισμός για υποστήριξη ή αναίρεση
• αυτόχειρας, ο
(<αυτός +χείρ)	=	που σκοτώθηκε από τα ίδια του τα χέρια

«έλαβε τα επίχειρα της κακίας του» = η λέξη (τα) **επίχειρα** σημαίνει τιμωρία για μια κακή πράξη. Η φράση: «**λαμβάνω/υφίσταμαι τα επίχειρα της κακίας μου/της αμαρτίας**» σημαίνει: *τιμωρούμαι όπως μου αξίζει.*

Οι τρεις τελευταίες παράγραφοι του 4ου Κεφαλαίου ολοκληρώνουν την **εξιτόρηση ενός πραγματικού περιστατικού**, το οποίο φέρει ως **κύρια πρόσωπα** τον **Αλέξανδρο** και το **Φίλιππο Ακαρνάνα**.

Καθώς ο Φίλιππος (στενός φίλος του Αλεξάνδρου και έμπειρος γιατρός, ο οποίος είχε αναλάβει τη θεραπεία του Μακεδόνα βασιλιά), ετοίμαζε την κύλικα με το φάρμακο, ο Αλέξανδρος έλαβε επιστολή από τον Παρμενίωνα. Ο τελευταίος, με την επιστολή του, συνιστούσε στο βασιλιά να προσέχει το Φίλιππο και να φυλάσσεται από αυτόν, γιατί είχε πληροφορίες ότι ο γιατρός του είχε δωροδοκηθεί με μεγάλο χρηματικό ποσό από το Δαρείο, για να τον δηλητηριάσει.

Ο Αλέξανδρος διάβασε την επιστολή και, κρατώντας την ακόμη στα χέρια του, πήρε την κύλικα με το φάρμακο. Ενώ έπινε το φάρμακο, έδωσε την επιστολή στο Φίλιππο να τη διαβάσει.

Ο Φίλιππος διάβασε την επιστολή ατάραχος, χωρίς να πανικοβληθεί, αποδεικνύοντας ότι είχε καθαρή τη συνείδησή του και δεν είχε καμιά πρόθεση να δηλητηριάσει τον Αλέξανδρο. Παράλληλα, συνέστησε στον Αλέξανδρο ν' ακολουθήσει τις οδηγίες του και να του δείξει εμπιστοσύνη και στ' άλλα φάρμακα, αν ο ίδιος ήθελε να σωθεί.

Η δράση του φαρμάκου έφερε το ποθητό αποτέλεσμα και ο Αλέξανδρος συνήλθε και ανάρρωσε από την ασθένειά του.

Το παραπάνω επεισόδιο αποκαλύπτει την πίστη και την εμπιστοσύνη του Αλεξάνδρου προς τα φιλικά του πρόσωπα. Παράλληλα, μέσα από αυτό διαφαίνεται το θάρρος και η τόλμη του Μακεδόνα βασιλιά απέναντι στην πραγματικότητα του θανάτου.

Ο Φίλιππος ο Ακαρνάν ετοιμάζει την κύλικα με το φάρμακο. Στο μεταξύ ο Αλέξανδρος παίρνει επιστολή από τον Παρμενίωνα, στην οποία αναφέρεται ότι ο Δαρείος είχε δωροδοκήσει το Φίλιππο προκειμένου ο τελευταίος να δηλητηριάσει το Μακεδόνα βασιλιά. Ο Αλέξανδρος πίνει το φάρμακο και θεραπεύεται, αποδεικνύοντας έτσι τόσο την τόλμη του απέναντι στο θάνατο όσο και την εμπιστοσύνη του απέναντι στους φίλους του.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Στην Ταρσό της Κιλικίας ο Μ. Αλέξανδρος αρρώστησε από υπερκόπωση (όπως αναφέρει ο Αριστόβουλος). Ο Αρριανός αναφέρει και τη φημολογία ότι ο μεγάλος στρατηλάτης αρρώστησε, επειδή έπεσε και κολύπησε στα παγωμένα νερά του Κύδνου, ενώ ο ίδιος ήταν ιδρωμένος. Το πέσιμο του Αλεξάνδρου στα παγωμένα νερά του Κύδνου προκάλεσε κάποια μορφή αποπληξίας (=εγκεφαλική αιμορραγία που προκαλεί παράλυση ή θάνατο) στο Μακεδόνα βασιλιά και δημιουργήθηκε η εντύπωση ότι αυτός είχε πεθάνει. Όταν ο Αλέξανδρος ανέκτησε τις αισθήσεις του, η κατάσταση της υγείας του ήταν κρίσιμη, καθώς παρουσίαζε διαρκείς σπασμούς και υψηλό πυρετό. Κανένας από τους προσωπικούς γιατρούς του Αλεξάνδρου δεν τόλμωσε να αναλάβει την ευθύνη για τη θεραπεία του· μόνο ο έμπειρος γιατρός και φίλος του Φίλιππος ο Ακαρνάν προσφέρθηκε να τον θεραπεύσει **«παραβόλοις και συντόμοις θεραπειάις χρώμενος»**.

«δοθῆναι ἐπιστολὴν παρὰ Παρμενίωνος φυλάξασθαι Φίλιππον»

Πάντα υπήρχε ο **κίνδυνος της δηλητηρίασης των ηγεμόνων από τους προσωπικούς τους γιατρούς**, δεδομένου ότι οι τελευταίοι ήταν δυνατό να δωροδοκηθούν με μεγάλα χρηματικά ποσά από τους αντιπάλους.

Ανάλογο περιστατικό μνημονεύει και ο Πλούταρχος (Πλούταρχος, Πύρρος, 27) για το βασιλιά της Ηπείρου **Πύρρο**, τον οποίο ειδοποίησε για τον κίνδυνο που διέτρεχε ο Ρωμαίος αντίπαλός του.

«καὶ ὁμοῦ τὸν τε Ἀλέξανδρον πίνειν καὶ τὸν Φίλιππον ἀναγινώσκειν»

Ο Αλέξανδρος πίνει το φάρμακο, ενώ παράλληλα δίνει την επιστολή του Παρμενίωνα στο Φίλιππο να τη διαβάσει.

Το γεγονός αυτό αποδεικνύει την εμπιστοσύνη του Μακεδόνα βασιλιά προς τον προσωπικό του γιατρό· ο Αλέξανδρος θεώρησε ανυπόστατη την κατηγορία του Παρμενίωνα για δωροδοκία του Φιλίππου και έδειξε απόλυτη εμπιστοσύνη στον τελευταίο.

Η ψυχραιμία του βασιλιά μπροστά στην προειδοποιητική επιστολή αποκαλύπτει ταυτόχρονα το θάρρος του απέναντι στο θάνατο, αλλά και τη διορατικότητα του μεγάλου ηγέτη και την ικανότητα

αυτού να κρίνει, να ψυχολογεί και να αξιολογεί τα φιλικά του πρόσωπα.

«Φίλιππον δέ εὐθύς
ἔνδηλον γενέσθαι, ὅτι
καλῶς οἱ ἔχει τὰ τοῦ
φαρμάκου»

Ο Φίλιππος μένει ατάραχος και ψύχραιμος στο διάβασμα της επιστολής του Παρμενίωνα, στην οποία ο ίδιος κατηγορούνταν ότι ήλθε σε συμφωνία με τον Πέρση βασιλιά Δαρείο, προκειμένου να δηλητηριάσει τον Αλέξανδρο.

Η συμπεριφορά του αυτή, σε συνδυασμό με την ανάρρωση του Αλεξάνδρου, λειτουργεί ως απόδειξη της ειλικρίνειας και της αφοσίωσης του Φιλίππου προς το βασιλιά των Μακεδόνων.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

1 Διηγηθείτε το επεισόδιο που διασώζει ο Αρριανός.

Ο Αλέξανδρος αρρώστησε στην Ταρσό της Κιλικίας. Η κατάσταση της υγείας του ήταν κρίσιμη, καθώς έφερε ρίγη και υψηλό πυρετό. Τη θεραπεία του βασιλιά ανέλαβε ο Φίλιππος Ακαρνάν, έμπειρος γιατρός και ένας από το στενό περιβάλλον του Αλεξάνδρου. Την ώρα που ο Φίλιππος ετοίμαζε το φάρμακο, ο Αλέξανδρος έλαβε επιστολή, σύμφωνα με την οποία ο Φίλιππος είχε δωροδοκηθεί από το Δαρείο με σκοπό να δηλητηριάσει το Μακεδόνα βασιλιά.

Ο Αλέξανδρος, βέβαιος για την πίστη του Φιλίππου προς αυτόν, πίνει το φάρμακο, δίνοντας στο Φίλιππο την επιστολή να τη διαβάσει. Με την κίνησή του αυτή έδειξε ότι εμπιστευόταν απόλυτα τους φίλους του, αλλά και ότι ο ίδιος δε φοβόταν ν' αντιμετωπίσει το θάνατο.

2 Ποιος είναι, κατά την κρίση σας, ο σκοπός της αναφοράς του επεισοδίου ;

Το επεισόδιο αποκαλύπτει **αρετές της προσωπικότητας του Αλεξάνδρου** και εξαίρει τη φυσιογνωμία του. Η παράθεσή του είναι σκόπιμη: σκιαγραφούνται πτυχές του χαρακτήρα του Μεγάλου Αλεξάνδρου, όπως η απόλυτη εμπιστοσύνη του προς τους φίλους του, η γενναιότητά του απέναντι στο θάνατο και ο ήρεμος χαρακτήρας του.

ΠΡΑΓΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- 1.** ***Παρμενίων:*** Μακεδόνας στρατηγός, γιος του Φιλώτα. Υπήρξε ο σημαντικότερος στρατηγός του Φιλίππου Β΄ και του Μεγάλου Αλεξάνδρου και ήταν γόνος μεγάλης οικογένειας της Πέλλας. Μετά την απόφαση του Φιλίππου να πολεμήσει εναντίον των Περσών, ανέλαβε από το 337 π.Χ. τη διεξαγωγή των απαραίτητων εκκαθαριστικών επιχειρήσεων για τη δημιουργία προγεφυρώματος στο μικρασιατικό έδαφος. Το 330 π.Χ. ο Αλέξανδρος του ανέθεσε τη διοίκηση των Εκβατών. Το φθινόπωρο, όμως, του ίδιου έτους αποκαλύφθηκε η συνωμοσία του γιου του Φιλώτα εναντίον του Αλεξάνδρου, που κατέληξε σε δίκη και εκτέλεση του Φιλώτα. Ο ίδιος ο Παρμενίων δολοφονήθηκε από αξιωματικούς, πιθανότατα με προτροπή του Αλεξάνδρου.
- 2.** ***κύλιξ (η):*** Αττικό αγγείο πόσεως, από τα πιο αγαπητά στον αρχαίο ελληνικό κόσμο. Το σώμα της κύλικας ήταν συνήθως μια αβαθής φιάλη, που στεκόταν σε χαμηλό κομψό πόδι και έφερε δύο οριζόντιες λαβές. Οι κύλικες έφεραν παραστάσεις τόσο στο εσωτερικό όσο και στην εξωτερική τους επιφάνεια.
- 3.** ***Αριστόβουλος:*** Ο Αριστόβουλος (ιστορικός του 4ου αιώνα π.Χ.) καταγόταν από την Κασσάνδρεια της Μακεδονίας. Έλαβε μέρος ως μηχανικός στην εκστρατεία του Μεγάλου Αλεξάνδρου και έγραψε την ιστορία της εκστρατείας του Αλεξάνδρου σε ηλικία 84 ετών. Το έργο αυτό, του οποίου ο τίτλος δεν έχει διασωθεί, αποτέλεσε μια από τις κύριες πηγές της Άηεξάνδρου Άναβάσεως του Αρριανού.

Σημείωση: Ο Αρριανός χρησιμοποίησε ως βασικές πηγές για τη δική του αφήγηση τον Πτολεμαίο και τον Αριστόβουλο. Όπου οι δύο τελευταίοι ιστορικοί διαφωνούν, ο Αρριανός δίνει και τις δύο εκδοχές ή επιλέγει συνήθως τον Πτολεμαίο, που ήταν πιο αρμόδιος στα στρατιωτικά θέματα, ενώ ο Αριστόβουλος ήταν περισσότερο έμπειρος στις γεωγραφικές και τοπογραφικές λεπτομέρειες.
- 4.** ***Φίλιππον Ακαρνάνα:*** Ακαρνάν(ας) γιατρός και έμπιστος φίλος του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Όταν ο Μακεδόνας βασιλιάς αρρώστησε βαριά μετά από ένα λουτρό στα νερά του ποταμού Κύδνου, ο Φίλιππος τον θεράπευσε. Το όνομά του είναι γνωστό από το ακόλουθο περιστατικό: ο Παρμενίων, έχοντας ακούσει συκοφαντίες εναντίον του γιατρού, έστειλε επιστολή στον Αλέξανδρο, για να τον πληροφορήσει ότι ο γιατρός του είχε (δήθεν) δωροδοκηθεί από το Δαρείο. Ο Αλέξανδρος, αφού διάβασε την επιστολή, την έδωσε στο Φίλιππο την ώρα που έπινε το φάρμακό του, θέλοντας έτσι ν' αποδείξει την εμπιστοσύνη που έτρεφε προς το φίλο του.

ΑΙΣΘΗΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ο λόγος στις § 9-11 μακροσκελίζει και κατά κανόνα αποτελείται από κύριες προτάσεις. Αν και ελλειπτικός (απουσία ρημάτων) ρέει χωρίς ιδιαίτερες εκφραστικές δυσκολίες.

Να προσεχθεί ότι τα απαρέμφατα των προτάσεων εξαρτώνται από το εννοούμενο ρήμα «λέγουσι», το οποίο ως υποκείμενο έχει τους ιστορικούς που ασχολήθηκαν με τη συγγραφή της εκστρατείας του Μεγάλου Αλεξάνδρου στη Μικρά Ασία, και συγκεκριμένα τον Αριστόβουλο (πρβλ. το: «ὥς μὲν Ἀριστοβούλῳ λέλεκται»· η φράση αυτή καταδεικνύει την εγκυρότητα και την αντικειμενικότητα του έργου του Αρριανού και αποκαλύπτει τη σωστή και αξιόπιστη εργασία του ιστορικού).

Τα εδάφια διακρίνονται για τη **λιτότητα του λόγου**. Το κείμενο, **ως αφήγηση ενός επεισοδίου**, στερείται σχημάτων λόγου, αλλά χαρακτηρίζεται **για την παραστατικότητα του στην έκφραση**. Οι σκηνές δίνονται με λογική και χρονική ακολουθία, ενώ η ενότητα στην αφήγηση επιτυγχάνεται με διαπλοκή συνδέσμων (αντιθετικών και συμπλεκτικών). Αξιοσημείωτη, τέλος, είναι και η πλαγίωση του λόγου, που εκφράζεται με τα απαρέμφατα και τις ειδικές προτάσεις.

παρασκευάζειν:

απαρέμφατο ενεστώτα, ενεργητικής φωνής, του ρήματος: **παρασκευάζω** (=ετοιμάζω, προετοιμάζω).

Αρχικοί χρόνοι : παρασκευάζω, παρεσκεύαζον, παρασκευάσω, παρεσκεύασα, παρεσκεύακα, παρεσκευάκειν.

σημείωση

Το ρήμα είναι **παρασύνθετο**: προέρχεται από το ουσιαστικό **παρασκευή** (=ετοιμασία). Στην αρχαία ελληνική τα παρασύνθετα ρήματα που το α' συνθετικό τους είναι πρόθεση (π.χ. **παρά**) παίρνουν **αύξηση εσωτερική**.

τήν κύβηκα:

αιτιατική ενικού, γένους θηλυκού, του ουσιαστικού της γ' κλίσης: **ἡ κύβηξ** [γεν. **τῆς κύβηκος** (=ποτήρι)].

ΚΛΙΣΗ

	Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός
ονομ.	ἡ κύβηξ	αἱ κύβηκες
γεν.	τῆς κύβηκος	τῶν κυβίκων
δοτ.	τῇ κύβηκι	ταῖς κύβηξι(ν)
αιτ.	τήν κύβηκα ^①	τάς κύβηκας
κλητ.	(ὦ) κύβηξ ^②	(ὦ) κύβηκες

σημείωση

Το ουσιαστικό ανήκει στα αφωνόληκτα (συγκεκριμένα στα ουρανικόληκτα) καταληκτικά μονόθεμα ουσιαστικά της γ' κλίσης.

Θυμηθείτε:

- ① Τα περισσότερα από αυτά σχηματίζουν κανονικά την αιτιατική του ενικού με την κατάληξη **-α**.
- ② Η κλητική του ενικού σχηματίζεται όμοια με την ονομαστική.

δοθῆναι:

απαρέμφατο παθητικού αορίστου α', του ρήματος: **δίδομαι** (=δίνομαι).

Αρχικοί χρόνοι : δίδομαι, ἐδιδόμην, δώσομαι & δοθήσομαι, ἐδόμην & ἐδόθην, δέδομαι, ἐδεδόμην.

ΚΛΙΣΗ

ΠΑΘΗΤΙΚΟΣ ΑΟΡΙΣΤΟΣ Α΄			
Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
ἐδόθην ἐδόθης ἐδόθη ἐδόθημεν ἐδόθητε ἐδόθησαν	δοθῶ δοθῇς δοθῇ δοθῶμεν δοθῆτε δοθῶσι(ν)	δοθείην δοθείης δοθείη δοθείημεν & δοθείμεν δοθείητε & δοθείτε δοθείησαν & δοθείεν	— δόθητι δοθήτω — δόθητε δοθέντων & δοθήτωσαν
Απαρέμφατο	δοθῆναι		
Μετοχή	δοθείς, δοθείσα, δοθέν		

ἐπιστολήν:

αιτιατική ενικού, γένους θηλυκού, του ουσιαστικού της α΄ κλίσης:
ἡ ἐπιστολή (γεν. τῆς ἐπιστολῆς).

Παρμενίωνος:

γενική ενικού, γένους αρσενικού, του κύριου ονόματος της
γ΄ κλίσης : ὁ Παρμενίων (γεν. τοῦ Παρμενίωνος).

ΚΛΙΣΗ

Ενικός αριθμός	
ονομ.	ὁ Παρμενίων
γεν.	τοῦ Παρμενίωνος
δοτ.	τῷ Παρμενίονι
αιτ.	τόν Παρμενίωνα
κλητ.	(ὦ) Παρμενίων

ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ

Το κύριο όνομα κλίνεται όπως τα ενρινόληκτα μονόθεμα ουσιαστικά της γ΄ κλίσης σε **—ων** (—ωνος).

φυλάξασθαι :

απαρέμφατο αορίστου, μέσης φωνής, του ρήματος: φυλάττομαι
ή φυλάσσομαι (=προφυλάσσομαι).

Αρχικοί χρόνοι : φυλάττομαι & φυλάσσομαι, ἐφυλαττόμην & ἐφυ-
λασσόμην, φυλάξομαι & φυλαχθήσομαι, ἐφυ-
λαξάμην & ἐφυλάχθην, πεφύλαγμαι, ἐπεφυ-
λάγμην.

ΠΡΟΣΟΧΗ

- ① Το ρήμα ανήκει στα ουρανικόληκτα ρήματα της αρχαίας ελληνικής (ρηματ. χαρακτήρας **κ**, θέμα φυλα**κ**-). Ο ρηματικός χαρακτήρας **κ** στους χρόνους μέλλοντα και αόριστο ενώνεται με το χρονικό χαρακτήρα **σ** σε **Ξ**,
π.χ. φυλά**κ** + σομαι → φυλά**Ξ**ομαι.
- ② Οι καταλήξεις του μέσου παρακειμένου και μέσου υπερσυντελικού στην οριστική είναι αντίστοιχα:
-γμαι -ξαι -κται -γμεθα -χθε -γμένοι είσί(ν) (παρακείμενος)
& -γμην -ξο -κτο -γμεθα -χθε -γμένοι ἦσαν (υπερσυντέλικος)

ΚΛΙΣΗ

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ
Οριστική	
πεφύλαγμαι	ἐπεφυλάγμην
πεφύλαξαι	ἐπεφύλαξο
πεφύλακται	ἐπεφύλακτο
πεφυλάγμεθα	ἐπεφυλάγμεθα
πεφύλαχθε	ἐπεφύλαχθε
πεφυλαγμένοι είσί(ν)	πεφυλαγμένοι ἦσαν

ἀκούειν:

απαρέμφατο ενεστώτα, ενεργητικής φωνής, του ρήματος: ἀκούω.
Αρχικοί χρόνοι : ἀκούω, ἤκουον, ἀκούσομαι, ἤκουσα, ἀκήκοα,
 ἠκηκόειν & ἀκηκόειν.

ΠΡΟΣΟΧΗ

- ① Το ρήμα ἀκούω έχει μέσο μέλλοντα ως ενεργητικό: ἀκούσομαι.
- ② Ο ενεργητικός παρακείμενος παίρνει (σχηματίζεται με) αττικό αναδιπλασιασμό: ἀκήκοα.

διαφθάρθαι:

απαρέμφατο παρακειμένου, μέσης φωνής, του ρήματος: διαφθείρομαι.

Αρχικοί χρόνοι : διαφθείρομαι, διεφθειρόμην, διαφθεροῦμαι & διαφθαρῆσομαι, διεφθάρην, διέφθαρμαι (& διέφθορα), διεφθάρμην (& διεφθόρειν).

σημείωση

Το ρήμα είναι σύνθετο: διά + φθείρομαι, γι' αυτό παίρνει **αύξη-**ση εσωτερική.

ΠΡΟΣΟΧΗ

- ① Ο μέσος μέλλοντας του ρήματος είναι **(δια)φθεροῦμαι** και κλίνεται όπως ο ενεστώτας των συνηρημένων ρημάτων σε **—έομαι, —οῦμαι** π.χ. **ποιέομαι, ποιοῦμαι**.
- ② Το ρήμα σχηματίζει παθητικό μέλλοντα β' και παθητικό αόριστο β' (σχηματίζει δηλαδή τους παθητικούς χρόνους με το πρόσφυμα **—η** και όχι με **—θη**): **διαφθαρήσομαι, διεφθάρην**.
- ③ **α)** Ο παρακείμενος και ο υπερσυντέλικος της μέσης φωνής στα υγράληκτα ρήματα σχηματίζονται κανονικά σε:

—μαι (-σαι, -ται, κτλ.) και

—μην (-σο, -το, κτλ.), όπως τα **φωνηεντόληκτα**. Ο ρηματικός χαρακτήρας **ρ**, όμως, μπροστά από τις καταλήξεις μένει αμετάβλητος: **διέφθαρμαι, διέφθαρσαι, διέφθαρται, κτλ.**

ΚΛΙΣΗ

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ			
Οριστική		Υποτακτική	
Μονολεκτικά		Περιφραστικά	
διέφθαρμαι		διεφθαρμένος -η -ον	ῶ
διέφθαρσαι		»	ῆς
διέφθαρται		»	ῆ
διεφθάρμεθα		διεφθαρμένοι -αι -α	ῶμεν
διέφθαρθε		»	ῆτε
διεφθαρμένοι		»	ῶσι(ν)
εἰσί(ν)			
Ευκτική		Προστακτική	
Περιφραστικά		Μονολεκτικά	
διεφθαρμένος -η -ον		εἶην	—
»		εἶης	διέφθαρσο
»		εἶη	διεφθάρθω
διεφθαρμένοι -αι -α		εἶμεν	—
»		εἶτε	διέφθαρθε
»		εἶεν	διεφθάρθων/διεφθάρθωσαν
Απαρέμφατο		διεφθάρθαι	
Μετοχή		διεφθαρμένος -διεφθαρμένη -διεφθαρμένον	

ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	
Οριστική	
διεφθάρμην	
διέφθαρσο	
διέφθαρτο	
διεφθάρμεθα	
διέφθαρθε	
διεφθαρμένοι ἦσαν	

χρήμασι: δοτική πληθυντικού, γένους ουδετέρου, του ουσιαστικού γ' κλίσης: **τό χρήμα** (γεν. **τοῦ χρήματος**) (=χρήμα, πράγμα).

ΚΛΙΣΗ

Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός
ονομ.	τό χρήμα	τά χρήματα
γεν.	τοῦ χρήματος	τῶν χρημάτων
δοτ.	τῷ χρήματι	τοῖς χρήμασι(ν)
αιτ.	τό χρήμα	τά χρήματα
κλητ.	(ὦ) χρήμα	(ὦ) χρήματα

φαρμάκω: δοτική ενικού, γένους ουδετέρου, του ουσιαστικού της β' κλίσης: **τό φάρμακον** (γεν. **τοῦ φαρμάκου**) (=φάρμακο, δηλητήριο)].

ἀποκτείναι: απαρέμφατο αορίστου α', ενεργητικής φωνής, του ρήματος: **ἀποκτείνω (& ἀποκτίννυμι)** (=φονεύω, σκοτώνω).
Αρχικοί χρόνοι: ἀποκτείνω, & ἀποκτίννυμι, ἀπέκτεινον & ἀπεκτίννυν, αποκτενῶ, ἀπέκτεινα & ἀπέκτανον, ἀπέκτονα, ἀπεκτόνειν.

σημείωση

Το ρήμα είναι σύνθετο: **ἀπό** + **κτείνω**, γι'αυτό παίρνει **αύξηση εσωτερική**.

ΠΡΟΣΟΧΗ

- ① Ο μέλλοντας του ρήματος είναι **ἀποκτενῶ** και κλίνεται **όπως ο ενεστώτας των συνηρημένων ρημάτων σε -έω -ῶ** (π.χ. ποιέω -ῶ).
- ② Το ρήμα (**ἀποκτείνω**) ανήκει στα **ενρινόληκτα** ρήματα της αρχαίας ελληνικής (θέμα κτεν-, ρηματ. χαρακτήρας ν). Αυτά (τα ενρινόληκτα) στον αόριστο σχηματίζονται με τις ίδιες καταλήξεις που έχουν τα φωνηεντόληκτα, αλλά χωρίς το χρονικό χαρακτήρα **σ** και με το θέμα τους μετασχηματισμένο.
- ③ Το ρήμα **κτείνω** σχηματίζει **ενεργητικό παρακείμενο β'** και **ενεργητικό υπερσυντέλικό β'** (με τροπή του **ε** (θέμα κτεν-→ μονοσύλλαβο ρηματικό θέμα με **ε** σ'αυτό) σε **-ο**].

ΚΛΙΣΗ

ΑΟΡΙΣΤΟΣ Α΄			
Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
ἀπέκτεινα ἀπέκτεινας ἀπέκτεινε(ν) ἀπεκτείναμεν ἀπεκτείνετε ἀπέκτειναν	ἀποκτείνω ἀποκτείνης ἀποκτείνῃ ἀποκτείνωμεν ἀποκτείνητε ἀποκτείνωσι(ν)	ἀποκτείναιμι ἀποκτείναις ἀποκτείναι ἀποκτείναιμεν ἀποκτείναιτε ἀποκτείναιεν	— ἀπόκτεινον ἀποκτεινάτω — ἀποκτείνετε ἀποκτεινάντων & ἀποκτεινάτωσαν
Απαρέμφατο	ἀποκτείνειν		
Μετοχή	ἀποκτείνας, ἀποκτείνας, ἀποκτείναν		

ἀναγνόντα:

μετοχή αορίστου β΄, ενεργητικής φωνής, γένους αρσενικού, αιτιατικής ενικού, του ρήματος: ἀναγιγνώσκω (=διαβάζω).

Η μετοχή στα τρία γένη είναι: ἀναγνούς -ἀναγνοῦσα -ἀναγνόν.

Αρχικοί χρόνοι: ἀναγιγνώσκω, ἀνεγίγνωσκον, ἀναγνώσομαι, ἀνέγγνων, ἀνέγνωκα, ἀνεγνώκειν.

σημείωση

Το ρήμα είναι σύνθετο: ἀνά + γινώσκω, γι' αυτό παίρνει αὐ-ξηση εσωτερική.

ΠΡΟΣΟΧΗ

- ① Το ρήμα γινώσκω έχει μέσο μέλλοντα ως ενεργητικό (γνώσομαι).
- ② Το ρήμα γινώσκω σχηματίζει αόριστο β΄ (ἔγνων) κατά τα ρήματα σε -μι.
- ③ Παίρνει συλλαβική αύξηση ως αναδιπλασιασμό, αν και το θέμα του αρχίζει από δύο σύμφωνα (γν) εκ των οποίων το πρώτο είναι άφωνο (γ) και το δεύτερο υγρό ή ένρινο (ν).

ΚΛΙΣΗ

ΑΟΡΙΣΤΟΣ Β΄			
Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
ἀνέγγων ἀνέγγως ἀνέγγω ἀνέγγωμεν ἀνέγγωτε ἀνέγγωσαν	ἀναγνῶ ἀναγνῶς ἀναγνῶ ἀναγνῶμεν ἀναγνῶτε ἀναγνῶσι(ν)	ἀναγνοίην ἀναγνοίης ἀναγνοίῃ ἀναγνοίημεν-ἀναγνοίμεν ἀναγνοίητε -ἀναγνοίτε ἀναγνοίησαν-ἀναγνοίεν	— ἀνάγνωθι ἀναγνώτω — ἀνάγνωτε ἀναγνόντων ή ἀναγνώτωσαν
Απαρέμφατο	ἀναγνῶναι		
Μετοχή	ἀναγνούς, ἀναγνοῦσα, ἀναγνόν		

χειράς: αιτιατική πληθυντικού, γένους θηλυκού, του ουσιαστικού της γ' κλίσης: ἡ χεῖρ [γεν. τῆς χειρός (=το χέρι)].

ΚΛΙΣΗ

Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός
ονομ.	ἡ χεῖρ	αἱ χεῖρες
γεν.	τῆς χειρός	τῶν χειρῶν
δοτ.	τῇ χειρί	ταῖς χερσί(ν)
αιτ.	τήν χεῖρα	τάς χεῖρας
κλητ.	(ὦ) χεῖρ	(ὦ) χεῖρες

ἔχοντα: μετοχή ενεστώτα, ενεργητικής φωνής, γένους αρσενικού, αιτιατική ενικού, του ρήματος: ἔχω.

Η μετοχή στα τρία γένη είναι: ἔχων -ἔχουσα -ἔχον.

Αρχικοί χρόνοι: ἔχω, εἶχον, ἔξω & σχήσω, (αόρ. β') ἔσχον, ἔσχηκα, ἐσχέκειν.

ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΤΕ

- ① Το ρήμα ἔχω παίρνει ανώμαλη αύξηση στον παρατατικό (ει).
- ② Ο μέλλοντας του ρήματος ἔχω δασύνεται: ἔξω.

ἡαβεῖν: απαρέμφατο αορίστου β', ενεργητικής φωνής, του ρήματος: ἡαμβάνω.

Αρχικοί χρόνοι : ἡαμβάνω, ἐλάμβανον, ἡήψομαι, ἔλαβον (αόρ. β'), εἶληφα, εἰλήφειν.

ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΤΕ

- ① Το ρήμα ἡαμβάνω έχει μέσο μέλλοντα ως ενεργητικό: ἡήψομαι.
- ② Παίρνει αναδιπλασιασμό ει: εἶληφα.

ΚΛΙΣΗ

ΑΟΡΙΣΤΟΣ Β'			
Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
ἔλαβον	ἡάβω	ἡάβοιμι	—
ἔλαβες	ἡάβης	ἡάβοις	ἡαβέ①
ἔλαβε	ἡάβη	ἡάβοι	ἡαβέτω
ἐλάβομεν	ἡάβωμεν	ἡάβοιμεν	—
ἐλάβετε	ἡάβητε	ἡάβοιτε	ἡάβετε
ἔλαβον	ἡάβωσι(ν)	ἡάβοιεν	ἡαβόντων & ἡαβέτωσαν
Απαρέμφατο		ἡαβεῖν	
Μετοχή		ἡαβών, ἡαβοῦσα, ἡαβόν	

ΠΡΟΣΟΧΗ

← Το β' ενικό της προστακτικής αορίστου β' τονίζεται στη λήγουσα: **ἡαβέ**.

- ἦν:** γ' ενικό πρόσωπο, οριστικής παρατατικού, του ρήματος: **εἰμί**.
Αρχικοί χρόνοι: εἰμί, ἦν, ἔσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, ἐγενόνην.
- ἦ:** δοτική ενικού, γένους θηλυκού, της αναφορικής αντωνυμίας: **ὅς - ἡ - ὅ** (= ο οποίος, αυτός που).
- δοῦναι :** απαρέμφατο αορίστου β', ενεργητικής φωνής, του ρήματος: **δί-δωμι** (=δίνω, χαρίζω, επιτρέπω).
Αρχικοί χρόνοι: δίδωμι, ἐδίδουν, δώσω, ἔδωκα, δέδωκα, ἐδεδώκειν.

ΘΥΜΗΘΕΙΤΕ

Το ρήμα **δίδωμι** ανήκει στα φωνεντόληκτα ρήματα σε -μι, τα οποία διαφέρουν από τα ρήματα σε -ω κατά το σχηματισμό του ενεστώτα, του παρατατικού και του αορίστου β' (μέσης και ενεργητικής φωνής).

ΚΛΙΣΗ

ΑΟΡΙΣΤΟΣ Β'			
Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
ἔδωκα	δῶ	δοῖν	—
ἔδωκας	δῶς	δοῖς	δός
ἔδωκε	δῶ	δοῖη	δότω
ἔδομεν	δῶμεν	δοῖημεν (& δοῖμεν)	—
ἔδοτε	δῶτε	δοῖντε (& δοῖτε)	δότε
ἔδοσαν	δῶσι(ν)	δοῖησαν (& δοῖεν)	δόντων & δότωσαν
Απαρέμφατο		δοῦναι	
Μετοχή		δούς, δοῦσα, δόν	

- ἀναγνῶναι:** απαρέμφατο αορίστου β', ενεργητικής φωνής, του ρήματος: **ἀναγιγνώσκω**.
Αρχικοί χρόνοι: ἀναγιγνώσκω, ἀνεγίγνωσκον, ἀναγνώσομαι, ἀνέγνω, ἀνέγνωκα, ἀνεγνώκειν.
- ὁμοῦ:** επίρρημα (=μαζί με, ταυτόχρονα, από κοινού).

πίνειν:

απαρέμφατο ενεστώτα, ενεργητικής φωνής, του ρήματος : πίνω.

Αρχικοί χρόνοι: πίνω, ἔπινον, πίομαι & πιοῦμαι, ἔπιον, πέπωκα, ἐπεπώκειν.

σημείωση

Ο β' τύπος του μέλλοντα (πιοῦμαι) κλίνεται όπως ο ενεστώτας των συνηρημένων ρημάτων σε -έομαι -οῦμαι (π.χ. ποιέομαι -οῦμαι).

ΚΛΙΣΗ

ΑΟΡΙΣΤΟΣ Β'			
Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
ἔπιον ἔπιες ἔπιε ἐπίομεν ἐπίετε ἔπιον	πίω πίης πίη πίωμεν πίητε πίωσι(ν)	πίοιμι πίοις πίοι πίοιμεν πίοιτε πίοιεν	— πίε & πίθι πιέτω — πίετε πιδόντων & πιέτωσαν
Απαρέμφατο	πιεῖν		
Μετοχή	πιών, πιούσα, πιδόν		

ἀναγινώσκειν = ἀναγινώσκειν:

απαρέμφατο ενεστώτα, ενεργητικής φωνής, του ρήματος: ἀναγινώσκω.

Για τους αρχικούς χρόνους του ρήματος δες σελ. 23.

σημείωση

Κανονικά το ρήμα στον πεζό λόγο το συναντάμε ως γινώσκω. Από την εποχή όμως του Αριστοτέλη συναντάμε και τον τύπο «γινώσκω».

εὐθύς:

επίρρημα θετικού βαθμού, του τριτόκλιτου επιθέτου: εὐθύς - εὐθεΐα -εὐθύ.

ἔνδηλον:

αιτιατική ενικού, γένους αρσενικού, του δευτερόκλιτου (τριγενούς και δικατάληκτου) επιθέτου: ὁ, ἡ ἔνδηλος - τό ἔνδηλον (=έκδηλος, αντιληπτός).

γενέσθαι :

απαρέμφατο αορίστου β', μέσης φωνής, του αποθετικού ρήματος: γίγνομαι (=γίνομαι, συμβαίνω).

Αρχικοί χρόνοι: γίγνομαι, ἐγίγνομην, γενήσομαι & γενηθήσομαι, (αόρ. β') ἐγενόμην & ἐγενήθην, γεγένημαι & γέγονα, ἐγεγενήμην & ἐγεγόνειν.

καλῶς : επίρρημα θετικού βαθμού, του επιθέτου: καλός - καλή - καλόν.

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΠΙΘΕΤΟΥ		
Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
καλός -ή -όν	ὁ, ἡ καλλίων -τό κάλλιον	κάλλιστος -ίστη -ιστον

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΟΣ		
Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
καλῶς	κάλλιον	κάλλιστα

οἱ =οἷ =αὐτῶ: δοτική ενικού του γ' προσώπου της προσωπικής αντωνυμίας: *ἐγώ, σύ, (οὗ)Ι.*

ἔχει: γ' ενικό πρόσωπο, οριστικής ενεστώτα, ενεργητικής φωνής, του ρήματος: ἔχω.
Για τους αρχικούς χρόνους του ρήματος κοίτα σελ. 24.

ἐκπληγῆναι : απαρέμφατο παθητικού αορίστου β', του ρήματος: ἐκπλήττομαι (& ἐκπλήσσομαι).
Αρχικοί χρόνοι: ἐκπλήττομαι (& ἐκπλήσσομαι), ἐξεπληττόμην (& ἐξεπλησσόμην), ἐκπλήξομαι & ἐκπληγήσομαι & ἐκπληγῆσομαι, ἐξεπληξάμην & ἐξεπλήγην & ἐξεπλήγην, ἐκπέπληγμαι, ἐξεπεπλήγμην.

σημείωση

- Το ρήμα είναι σύνθετο: ἐκ + πλήττομαι, γι'αυτό παίρνει **αὐ-ξηση εσωτερική**.
- **Η πρόθεση ἐκ**, όταν ακολουθεί φωνήεν, γίνεται **ἐξ**.

ΠΡΟΣΟΧΗ

- ← Το ρήμα **πλήττομαι** ανήκει στα ουρανικόληκτα ρήματα της αρχαίας ελληνικής (ρηματ. χαρακτ.γ, θέμα πληγ- και πлаг-). Στο μέλλοντα και τον αόριστο ο ουρανικός ρηματικός χαρακτήρας ενώνεται με το χρονικό χαρακτήρα σ σε ξ.
- ↑ **Σχηματίζει παθητικούς χρόνους β'** (παθητικό μέλλοντα και παθητικό αόριστο β', δηλαδή παθητικούς χρόνους με το πρόσφυμα **-η** και όχι **-θη**).
- ③ Για τις καταλήξεις του (μέσου) παρακειμένου και (μέσου) υπερσυντελικού δεξ σελ. 19-20 ↑ (ρήμα **φυλάττομαι**).

ΚΛΙΣΗ

ΠΑΘΗΤΙΚΟΣ ΑΟΡΙΣΤΟΣ Β΄			
Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
ἐξεπλήαην ἐξεπλήαης ἐξεπλήαη ἐξεπλήαημεν ἐξεπλήαητε ἐξεπλήαησαν	ἐκπλήαῶ ἐκπλήαῃς ἐκπλήαῃ ἐκπλήαῶμεν ἐκπλήαῃτε ἐκπλήαῶσι(ν)	ἐκπλήαειν ἐκπλήαείης ἐκπλήαείη ἐκπλήαείημεν & ἐκπλήαείμεν ἐκπλήαείητε & ἐκπλήαείτε ἐκπλήαείησαν & ἐκπλήαείεν	— ἐκπλήαηθι ^① ἐκπλήαήτω — ἐκπλήαητε ἐκπλήαέντων & ἐκπλήαήτωσαν
Απαρέμφατο		ἐκπλήαῃναι	
Μετοχή		ἐκπλήαείς, ἐκπλήαείσα, ἐκπλήαέν	

ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ

① Ο παθητικός αόριστος β΄ κλίνεται όπως ο παθητικός αόριστος α΄, αλλά στο β΄ ενικό της προστακτικής παραμένει αμετάβλητη η κατάληξη –θι.

τοσόνδε :

αιτιατική ενικού, γένους ουδετέρου, της δεικτικής αντωνυμίας: **τοσόσδε -τοσήδε -τοσόνδε** (εδώ η αιτιατική λαμβάνεται επιρρηματικά).

σημείωση

Η αντωνυμία απαρτίζεται από την αρχαία αντωνυμία **τόσος** και το εγκλιτικό μόριο **δε**. Κλίνεται μόνο κατά το πρώτο μέρος της, με το μόριο «δε» αμετάβλητο.

Ενικός αριθμός			
	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
ονομ.	τοσόσδε	τοσήδε	τοσόνδε
γεν.	τοσοῦδε	τοσηῖδε	τοσοῦδε
δοτ.	τοσῶδε	τοσηῖδε	τοσῶδε
αιτ.	τοσόνδε	τοσήνδε	τοσόνδε

Πληθυντικός αριθμός			
ονομ.	τοσοῖδε	τοσαῖδε	τοσάδε
γεν.	τοσῶνδε	τοσῶνδε	τοσῶνδε
δοτ.	τοσοῖσδε	τοσαῖσδε	τοσοῖσδε
αιτ.	τοσοῦσδε	τοσάσδε	τοσάδε

παρακαλέσαι : απαρέμφατο αορίστου, ενεργητικής φωνής, του συνηρημένου ρήματος: **παρακαλέω -ῶ** (=παρακαλώ).

Αρχικοί χρόνοι: παρακαλῶ, παρεκάλουν, παρακαλῶ & παρακαλέσω, παρεκάλεσα, παρακέκληκα, παρεκεκλήκειν.

σημείωση

Το ρήμα είναι σύνθετο: **παρά + καλῶ**, γ'αυτό παίρνει **αύξηση εσωτερική**.

ΠΡΟΣΟΧΗ

- ① Ο μέλλοντας του ρήματος είναι **καλῶ** (και μεταγενέστερος τύπος: καλέσω) και κλίνεται όπως ο ενεστώτας των συνηρμένων ρημάτων σε **-έω -ῶ** (π.χ. **καλέω-ῶ, καλεῖς, καλεῖ κλη**).
- ② Το ρήμα **καλῶ** στον αόριστο διατηρεί το βραχύχρονο χαρακτήρα **ε** (και δεν τον εκτείνει σε η): **ἐκάλεσα**.

τά ἄλλα :

αιτιατική πληθυντικού, γένους ουδετέρου, της αόριστης επιμεριστικής αντωνυμίας: **ἄλλος - ἄλλη - ἄλλο**.

πείθεσθαι :

απαρέμφατο ενεστώτα, μέσης φωνής, του ρήματος: **πείθομαι** [=υπακούω (σε κάποιον), εμπιστεύομαι (κάποιον)].

Αρχικοί χρόνοι: πείθομαι, ἐπειθόμην, πείσομαι & πεισθήσομαι, ἐπιθόμην & ἐπείσθην & ἐπεισάμην, πέπεισμαι & πέποιθα, ἐπεείσμεν & ἐπεποίθην.

ΘΥΜΙΘΕΙΤΕ

- ① Το ρήμα **πείθομαι** ανήκει στα οδοντικόληκτα ρήματα της αρχαίας ελληνικής (ρηματ. χαρακτ. **θ**, θέμα **πιθ-** & **πειθ-**). Ως οδοντικόληκτο στο μέσο μέλλοντα και αόριστο ο οδοντικός χαρακτήρας **θ** μπροστά από το χρονικό χαρακτήρα **σ** αποβάλλεται: **πειθόμαι** → **πείσομαι** (μέλλοντας) → **ἐπείσάμην** → **ἐπεισάμην** (αόριστος).
- ② Το ρήμα σχηματίζει αόριστο β': **ἐπιθόμην**.
- ③ Στον παθητικό μέλλοντα α' και στον παθητικό αόριστο α' ο ρηματικός χαρακτήρας **θ** του οδοντικόληκτου ρήματος μπροστά από το **θ** του χρονικού προσφύματος **-θη** τρέπεται σε **σ** : **πεισθήσομαι, ἐπείσθην**.
- ④ Ο μέσος παρακείμενος του οδοντικόληκτου ρήματος **πείθομαι** σχηματίζεται ακολούθως:

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ		
(ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ & ΕΥΚΤΙΚΗ: ΣΧΗΜΑΤΙΖΟΝΤΑΙ ΠΕΡΙΦΡΑΣΤΙΚΑ)		
Οριστική	Προστακτική	Απαρέμφατο
πέπεισμαι	—	πεπεῖσθαι
πέπεισαι	πέπεισο	
πέπεισται	πεπεῖσθω	
πεπείσμεθα	—	
πέπεισθε	πέπεισθε	<i>Μετοχή</i>
πεπεισμένοι εἰσί(ν)	πεπεῖσθων	πεπεισμένος πεπεισμένη πεπεισμένον

ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ
Οριστική
ἐπεπείσμην
ἐπέπεισο
ἐπέπειστο
ἐπεπείσμεθα
ἐπέπεισθε
πεπεισμένοι ἦσαν

ὅσα :

αιτιατική πληθυντικού, γένους ουδετέρου, της αναφορικής αντωνυμίας: ὅσος - ὅση - ὅσον.

ἐπαγγέλλοιτο :

γ' ενικό πρόσωπο, ευκτικής ενεστώτα, μέσης φωνής, του ρήματος: ἐπαγγέλλομαι (=υπόσχομαι).

Αρχικοί χρόνοι: ἐπαγγέλλομαι, ἐπηγγελλόμην, ἐπαγγελοῦμαι & ἐπαγγελλήσομαι, ἐπηγγειλάμην & ἐπηγγέλην, ἐπήγγελλαι, ἐπηγγέλην.

σημείωση

Το ρήμα είναι σύνθετο: ἐπί + ἀγγέλλομαι, γι' αυτό παίρνει **αὐξηση** εσωτερική.

ΠΡΟΣΟΧΗ

- ① Ο μέσος μέλλοντας του ρήματος είναι **ἐπαγγελῶμαι**, γράφεται **με ένα λ** και κλίνεται όπως ο ενεστώτας των συνηρημένων ρημάτων σε **-έομαι -οῦμαι** (π.χ. **ἐπαγγελῶμαι, ἐπαγγελλεῖ, ἐπαγγελλεῖται, ἐπαγγελλόμεθα, ἐπαγγελλείσθε, ἐπαγγελλοῦνται**).
- ② Το ρήμα **ἀγγέλλομαι** -καθώς είναι υγρόληκτο -σχηματίζει τον αόριστο με το θέμα μετασχηματισμένο και χωρίς το χρονικό χαρακτήρα **σ**, αλλά με τις καταλήξεις των φωνηεντόληκτων ρημάτων στο χρόνο αυτό.
- ③ Στο (μέσο) παρακείμενο και (μέσο) υπερσυντέλικο ο ρηματικός χαρακτήρας **λ** μπροστά από τις καταλήξεις μένει αμετάβλητος: **ἤγγελμαι, ἤγγελσαι, ἤγγελται**, κτλ.

σωθήσεσθαι :

απαρέμφατο παθητικού μέλλοντα α', του ρήματος: **σῶζομαι** (=σώζομαι).

Αρχικοί χρόνοι: **σῶζομαι, ἐσῶζόμην, σώσομαι & σωθήσομαι, ἐσώσάμην & ἐσώθην, σέσωμαι & σέσωσμαι, ἐσεσώμην & ἐσεσώσμεν.**

ΚΛΙΣΗ

ΠΑΘΗΤΙΚΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ Α'	
Οριστική	Ευκτική
σωθήσομαι σωθήσει σωθήσεται σωθησόμεθα σωθήσεσθε σωθήσονται	σωθησοίμην σωθήσοιο σωθήσοιτο σωθησοίμεθα σωθήσοισθε σωθήσوينτο
Απαρέμφατο	σωθήσεσθαι
Μετοχή	σωθησόμενος, σωθησομένη, σωθησόμενον

πειθόμενον :

μετοχή ενεστώτα, μέσης φωνής, γένους αρσενικού, αιτιατική ενικού, του ρήματος: **πείθομαι** (=υπακούω, εμπιστεύομαι).

Η μετοχή στα τρία γένη είναι: **πειθόμενος - πειθομένη - πειθόμενον.**

Για τους αρχικούς χρόνους του ρήματος δες σελ. 29.

καθαρθῆναι:

απαρέμφατο παθητικού αορίστου α', του ρήματος: **καθαίρομαι** (=θεραπεύομαι, καθαρίζομαι).

Αρχικοί χρόνοι: **καθαίρομαι, ἐκαθαίρόμην, καθαροῦμαι & καθαρθήσομαι, ἐκαθηράμην & ἐκαθάρθην, κεκάθαρμαι, ἐκεκαθάρμην.**

ΘΥΜΙΩΕΙΤΕ

- ① Ο (μέσος) μέλλοντας του ρήματος είναι **καθαροῦμαι** και κλίνεται όπως ο ενεστώτας των συνηρημένων ρημάτων σε **-έομαι, -οῦμαι** (π.χ. **καθαροῦμαι, καθαρεῖ, καθαρεῖται** κλπ.).
- ② Ο μέσος αόριστος (καθώς το ρήμα είναι υγρόληκτο, ρηματ. χαρακτ. **ρ**, θέμα: **καθαρ-**) σχηματίζεται με τις καταλήξεις των φωνηεντόληκτων ρημάτων, αλλά χωρίς το χρονικό χαρακτήρα **σ** και με το θέμα μετασχηματισμένο: **ἐκαθηράμην** (θέμα: **καθηρ**).
- ③ Ο θεματικός χαρακτήρας **ρ** μπροστά από τις καταλήξεις του παρακειμένου και του υπερσυντελικού διατηρείται αμετάβλητος: **κεκάαρμαι**.

ῥαΐσαι : απαρέμφατο αορίστου, ενεργητικής φωνής, του ρήματος: **ῥαΐζω** (=καλυτερεύω στην υγεία).

Αρχικοί χρόνοι: ῥαΐζω, —, ῥαΐσω, ἔρραϊσα.

τό νόσημα: αιτιατική ενικού, γένους ουδετέρου, του ουσιαστικού της γ' κλίσης: **τό νόσημα** [γεν. **τοῦ νοσήματος**] (=ασθένεια)].

Κλίνεται όπως: τό χρήμα, τοῦ χρήματος *σελ.* 22.

ἐπιδείξαι: απαρέμφατο αορίστου, ενεργητικής φωνής, του ρήματος: **ἐπιδείκνυμι** (=δείχνω).

Αρχικοί χρόνοι: ἐπιδείκνυμι, ἐπεδείκνυν, ἐπιδείξω, ἐπέδειξα, ἐπιδέδειχα, ἐπεδεδείχιν.

σημείωση

Το ρήμα είναι σύνθετο: **ἐπί + δείκνυμι**, γι' αυτό παίρνει **αύξηση εσωτερική**.

ΘΥΜΙΩΕΙΤΕ

- ① Το ρήμα **δείκνυμι** ανήκει στα ρήματα της β' συζυγίας (καθώς λήγει σε **-μι**). Συγκεκριμένα, ανήκει στα συμφωνόληκτα ρήματα της β' συζυγίας. Αυτά διαφέρουν από τα ρήματα σε **-ω** μόνο κατά το σχηματισμό του ενεστώτα και του παρατατικού (ενεργητικής και μέσης φωνής).

ΚΛΙΣΗ

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ			
Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
ἐπιδείκνυμι ἐπιδείκνυς ἐπιδείκνυσι(ν) ἐπιδείκνυμεν ἐπιδείκνυτε ἐπιδεικνύασι(ν)	ἐπιδεικνύω ἐπιδεικνύης ἐπιδεικνύῃ ἐπιδεικνύωμεν ἐπιδεικνύητε ἐπιδεικνύωσι(ν)	ἐπιδεικνύοιμι ἐπιδεικνύοις ἐπιδεικνύοι ἐπιδεικνύοιμεν ἐπιδεικνύοιτε ἐπιδεικνύοιεν	— ἐπίδεικνυ ἐπιδεικνύτω — ἐπιδείκνυτε ἐπιδεικνύντων & ἐπιδεικνύωσαν
Απαρέμφατο	ἐπιδεικνύναι		
Μετοχή	ἐπιδεικνύς, ἐπιδεικνύσα, ἐπιδεικνύν		

πιστός : ονομαστική ενικού, γένους αρσενικού, του δευτερόκλιτου (τριγενούς και τρικατάληκτου) επιθέτου: **πιστός -πιστή -πιστόν**.

ἐστί(ν): γ' ενικό πρόσωπο, οριστικής ενεστώτα, του ρήματος: **εἰμί** (=εἶμαι, υπάρχω).

Για τους αρχικούς χρόνους του ρήματος δες σελ. 25.

φίλος : ονομαστική ενικού, γένους αρσενικού, του δευτερόκλιτου (τριγενούς και τριακατάληκτου) επιθέτου: **φίλος - φίλη -φίλον**.

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΠΙΘΕΤΟΥ		
Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
φίλος -η -ον	φιλαίτερος -τέρα -τερον & φιλίων -ίων -ιον & φίλτερος -τέρα -τερον	φιλαίτατος -τάτη -τατον & φίλτατος -τάτη -τατον

βέβαιος : ονομαστική ενικού, γένους αρσενικού, του δευτερόκλιτου (τριγενούς και τρικατάληκτου/δικατάληκτου): **βέβαιος -βεβαία -βέβαιον** (& ὁ, ἡ βέβαιος -τό βέβαιον) [= έμπιστος, βέβαιος].

τό άνύποπτον: αιτιατική ενικού, γένους ουδετέρου, του δευτερόκλιτου (τριγενούς και διακατάληκτου) επιθέτου: **ὁ, ἡ άνύποπτος -τό άνύποπτον** (=ο ανυποψίαστος).

τυγχάνει : γ' ενικό πρόσωπο, οριστικής ενεστώτα, ενεργητικής φωνής, του ρήματος: **τυγχάνω** (=επιτυγχάνω, συναντώ, χτυπώ με επιτυχία, βρίσκω κατά τύχη, αποκτώ).

Αρχικοί χρόνοι: **τυγχάνω, έτύγχανον, τεύξομαι, έτυχον, τετύχηκα & τέτευχα, έτετυχήκειν & έτετεύχειν**.

ΘΥΜΙΛΘΕΙΤΕ

- ① Το ρήμα **τυγχάνω** έχει μέσο μέλλοντα με ενεργητική σημασία: **τεύξομαι**.
- ② Σχηματίζει αόριστο β': **ἔτυχον**.

ῶν :

μετοχή ενεστώτα, γένους αρσενικού, ονομαστική ενικού, του ρήματος: **εἰμί**.

Η μετοχή στα τρία γένη είναι: ῶν, οὔσα, ὄν.

Για τους αρχικούς χρόνους του ρήματος δες σελ. 25.

ἀποθανεῖν :

απαρέμφατο αορίστου β', ενεργητικής φωνής, του ρήματος: **ἀποθνήσκω** (=φονεύομαι).

Αρχικοί χρόνοι: ἀποθνήσκω, ἀπέθνησκον, ἀποθανοῦμαι, ἀπέθανον, τέθνηκα, ἔτεθνήκειν.

**Μάθετε
ὅτι:**

Το ρήμα **ἀποθνήσκω** είναι παθητικής διάθεσης (δηλώνει ότι το υποκείμενό του δέχεται μία ενέργεια από κάποιον άλλο, παθαίνει κάτι). Το ρήμα χρησιμοποιείται ως παθητικό του **ἀποκτείνω** =φονεύω.

ΠΡΟΣΟΧΗ

Ο μέλλοντας του ρήματος είναι **ἀποθανοῦμαι** και κλίνεται όπως ο ενεστώτας των συνηρημένων ρημάτων σε **-έομαι, -οῦμαι**: π.χ. **ἀποθανοῦμαι, ἀποθανεῖ, ἀποθανεῖται, ἀποθανούμεθα, ἀποθανεῖσθε, ἀποθανοῦνται** κλπ.

ΘΥΜΙΛΘΕΙΤΕ

- ① Το ρήμα σχηματίζει αόριστο β': **ἀπέθανον**.
- ② Το ρήμα είναι σύνθετο: **ἀπό + θνήσκω**, γι'αυτό παίρνει **αύξηση εσωτερική**. Όμως οι χρόνοι παρακείμενος και υπερσυντέλικος σχηματίζονται απλά:
τέθνηκα (παρακείμενος)
ἔτεθνήκειν (υπερσυντέλικος)

έρρωμένος :

μετοχή παρακειμένου, γένους αρσενικού, ονομαστική ενικού, του ρήματος: **ῥώννυμαι** (=ενδυναμώνομαι).

Αρχικοί χρόνοι: ῥώννυμαι, ἔρρωννύμην, ῥωσθήσομαι, ἔρρῶσθην, ἔρρωμαι (παρακείμενος με σημασία ενεστώτα), ἔρρώμην (υπερσυντέλικος με σημασία παρατατικού).

σημείωση

Το ρήμα **ῥώννυμαι** ανήκει στα συμφωνόληκτα (σιγμόληκτα) ρήματα της αρχαίας ελληνικής, τα οποία (όπως έχει ειπωθεί) διαφέρουν από τα ρήματα σε **—ω** κατά το σχηματισμό του ενεστώτα και του παρατατικού (ενεργητικής και μέσης φωνής).

ΠΡΟΣΟΧΗ

Η μετοχή **έρρωμένος** σχηματίζει όχι περιφραστικά αλλά μονολεκτικά παραθετικά.

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΤΗΣ ΜΕΤΟΧΗΣ		
Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
έρρωμένος	έρρωμενέστερος	έρρωμενέστατος
έρρωμένη	έρρωμενεστέρα	έρρωμενεστάτη
έρρωμένον	έρρωμενέστερον	έρρωμενέστατον

Χρονικές Αντικαταστάσεις

Ενεστώτας	παρασκευάζειν	δίδοσθαι	φυλιάττεσθαι & φυλιήσσεσθαι
Παρατατικός	_____	_____	_____
Μέλλοντας	παρασκευάσειν	δώσεσθαι & δοθήσεσθαι	φυλιάξεσθαι & φυλιαχθήσεσθαι
Αόριστος	παρασκευάσαι	δοθῆναι & δόσθαι	φυλιάξασθαι & φυλιαχθῆναι
Παρακείμενος	παρεσκευακέναι	δεδόσθαι	πεφυλιάχθαι
Υπερσυντέλικος	_____	_____	_____

Ενεστ.	ἀκούειν	διαφθείρεσθαι	ἀποκτείνειν	ἀναγινώσκοντα
Παρατ.	_____	_____	_____	_____
Μέλ.	ἀκούσεσθαι	διαφθερεῖσθαι & διαφθαρήσεσθαι	ἀποκτενεῖν	ἀναγνώσόμενον
Αόρ.	ἀκοῦσαι	διαφθαρήναι	ἀποκτεῖναι & ἀποκτανεῖν	ἀναγνόντα
Παρκ.	ἀκηκοέναι	διεφθάρθαι	ἀπεκτονέναι	ἀνεγνώκота
Υπερσ.	_____	_____	_____	_____

Ενεστ.	ἔχοντα	λαμβάνειν	ἐστί(ν)	διδόναι
Παρατ.	_____	_____	ἦν	_____
Μέλ.	ἔξοντα & σχήσοντα	λήψεσθαι	ἔσται	δώσειν
Αόρ.	σχόντα	λάβειν	ἐγένετο	δοῦναι
Παρκ.	ἐσχηκότα	εἰληφέναι	γέγονε	δεδωκέναι
Υπερσ.	_____	_____	ἐγεγόνει	_____

Ενεστ.	ἀναγινώσκειν & ἀναγινώσκειν	πίνειν	γίγνεσθαι	ἔχει
Παρατ.	_____	_____	_____	εἶχε(ν)
Μέλ.	ἀναγνώσεσθαι	πίεσθαι & πιεῖσθαι	γενήσεσθαι & γε- νηθήσεσθαι	ἔξει & σχήσει
Αόρ.	ἀναγνῶναι	πιεῖν	γενέσθαι & γεννηθῆναι	ἔσχε(ν)
Παρκ.	ἀνεγνώκέναι	πεπωκέναι	γεγονέναι & γεγενῆσθαι	ἔσχηκε(ν)
Υπερσ.	_____	_____	_____	ἐσχέκει

Ενεστ.	ἐκπλήττεσθαι	παρακαλῆϊν	πείθεσθαι	ἐπαγγέλλοιτο
Παρατ.	_____	_____	_____	_____
Μέλ.	ἐκπλήξεσθαι & ἐπληγήσεσθαι & ἐπληγήσεσθαι	παρακαλῆϊν (& παρακαλέσειν)	πείσεσθαι	ἐπαγγελοῖτο & ἐπαγγελοῖτο
Αόρ.	ἐκπλήξασθαι & ἐκπληγῆναι	παρακαλέσαι	πιθέσθαι & πεισθῆναι	ἐπαγγείλοιο & ἐπαγγελοῖν & ἐπαγγελοῖν
Παρκ.	ἐκπεπλήχθαι	παρακεκληκέναι	πεπεισθαι & πεποιθέναι	ἐπαγγελημένος εἶναι
Υπερσ.	_____	_____	_____	_____
Ενεστ.	σώζεσθαι	πειθόμενον	καθαίρεσθαι	ῥαίζειν
Παρατ.	_____	_____	_____	_____
Μέλ.	σώσεσθαι & σωθήσεσθαι	πεισόμενον & πεισθόσμενον	καθαρεῖσθαι & καθαρθήσεσθαι	ῥαΐσειν
Αόρ.	σώσασθαι & σωθῆναι	πιθόμενον & πεισθέντα	καθαρθῆναι	ῥαΐσαι
Παρκ.	σεσώσθαι	πεπεισμένον	κεκαθάρθαι	_____
Υπερσ.	_____	_____	_____	_____
Ενεστ.	ἐπιδεικνύναι & ἐπιδεικνύειν	ἐστί(ν)	τυγχάνει	ὦν
Παρατ.	_____	ἦν	ἐτύγχανε(ν)	_____
Μέλ.	ἐπιδείξειν	ἔσται	τεύξεται	ἐσόμενος
Αόρ.	ἐπιδείξει	ἐγένετο	ἔτυχε(ν)	γενόμενος
Παρκ.	ἐπιδεδειχέναι	γέγονε	τετύχηκε(ν) & τέτευχε(ν)	γεγονώς
Υπερσ.	_____	ἐγεγόνει	ἐτετύχηκει & ἐτετεύχει	_____
Ενεστ.	ἀποθνήσκειν	ῥωννύμενος		
Παρατ.	_____	_____		
Μέλ.	ἀποθανεῖσθαι	ῥωσθισόμενος		
Αόρ.	ἀποθανεῖν	ῥωσθεῖς		
Παρκ.	τεθνηκέναι & τεθνάναι	ἔρρωμένος		
Υπερσ.	_____	_____		

Εγκλιτικές αντικαταστάσεις

Οριστική	ἔχει	ἐπαγγέλλεται
Υποτακτική	ἔχη	ἐπαγγέλληται
Ευκτική	ἔχοι	ἐπαγγέλλοιτο
Προστακτική	ἔχέτω	ἐπαγγέλλεσθω
Απαρέμφατο	ἔχειν	ἐπαγγέλλεσθαι
Μετοχή	ἔχων -ἔχουσα -ἔχον	ἐπαγγέλλόμενος -ομένη -όμενον

Οριστ.	ἐστί(ν)	τυγχάνει
Υποτ.	ᾷ	τυγχάνη
Ευκτ.	εἴη	τυγχάνοι
Προστ.	ἔστω	τυγχανέτω
Απρμφ.	εἶναι	τυγχάνειν
Μτχ.	ὢν -οὔσα -ὄν	τυγχάνων -ουσα -ον

1. Τόν μέν δὴ παρασκευάζειν τήν κύλικα (ῥέγουσι) : κύρια πρόταση κρίσεως, εὐθιγική (ὡς πρὸς τὸ ρῆμα). Μποροῦμε νὰ ἐννοήσουμε ὡς ρῆμα τῆς πρότασης τὸ «ῥέγουσι». Ἡ πρόταση ἐκφέρεται μὲ οριστική, γιὰτὶ δηλώνει τὸ πραγματικό.

σημείωση

τόν μέν = τοῦτον μέν: ἄρθρο μὲ σημασία δεικτικῆς ἀντωνυμίας.

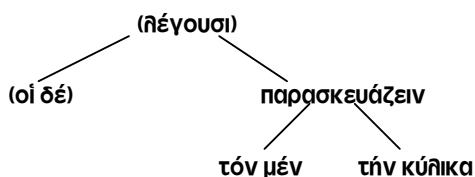
(ῥέγουσι): ἐννοούμενο ρῆμα,

(οἱ δέ) : ἐννοούμενο ὑποκείμενο τοῦ ρήματος,

παρασκευάζειν: εἰδικό ἀπαρέμφατο, ἀντικείμενο τοῦ ρήματος «ῥέγουσι». Τὸ ἀπαρέμφατο εἶναι εἰδικό, γιὰτὶ ἐξαρτάται ἀπὸ ῥηκτικό ρῆμα· ἔχουμε **ετεροπροσωπία**, καθὼς τὸ ὑποκείμενο τοῦ ἀπαρεμφάτου (τόν μέν) δὲν εἶναι καὶ ὑποκείμενο τοῦ ρήματος.

τόν μέν: ὑποκείμενο τοῦ ἀπαρεμφάτου «παρασκευάζειν»,

τήν κύλικα: ἀντικείμενο τοῦ «παρασκευάζειν».

2. ἐν τούτῳ δέ Ἀλεξάνδρῳ δοθῆναι ἐπιστολήν παρὰ Παρμενίωνος φυλάξασθαι : κύρια πρόταση κρίσεως, εἰληπτική (ως προς το ρήμα). Μπορούμε να εννοήσουμε ως ρήμα της πρότασης το «ἡέγουσι». Η πρόταση εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό.

(ἡέγουσι) : εννοούμενο ρήμα,

(οἱ δέ): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος,

δοθῆναι : ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του ρήματος «ἡέγουσι». Το απαρέμφατο είναι ειδικό, γιατί εξαρτάται από ἡεκτικό ρήμα· έχουμε **ετεροπροσωπία**, καθώς το υποκείμενο του απαρεμφάτου είναι η λέξη «ἐπιστολήν», διαφορετικό δηλαδή από το υποκείμενο του ρήματος,

ἐπιστολήν : υποκείμενο του απαρεμφάτου «δοθῆναι»,

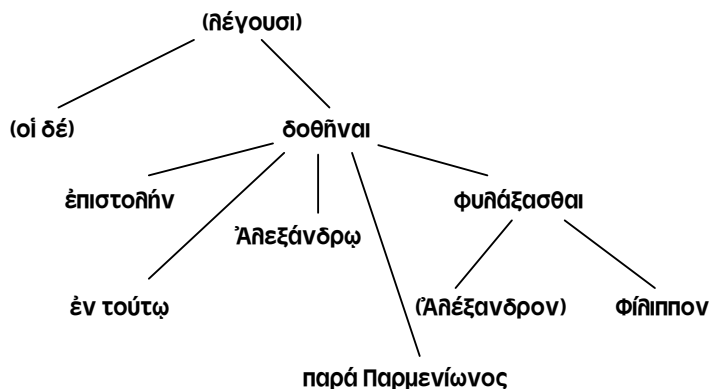
Ἀλεξάνδρῳ: αντικείμενο του «δοθῆναι» σε πτώση δοτική,

παρὰ Παρμενίωνος: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει προέλευση (ο εμπρόθετος μπορεί να χαρακτηριστεί και ως εμπρόθετος προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου),

φυλάξασθαι: απαρέμφατο του σκοπού από το «δοθῆναι»,

(Ἀλέξανδρον): αντικείμενο του «φυλάξασθαι»,

ἐν τούτῳ: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει χρόνο.

3. ἀκούειν γάρ διεφθάρθαι ὑπὸ Δαρείου χρήμασιν: κύρια πρόταση κρίσεως, εἰληπτική (ως προς το ρήμα). Μπορούμε να εννοήσουμε ως ρήμα της πρότασης το «ἔλεγε». Η πρόταση εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό.

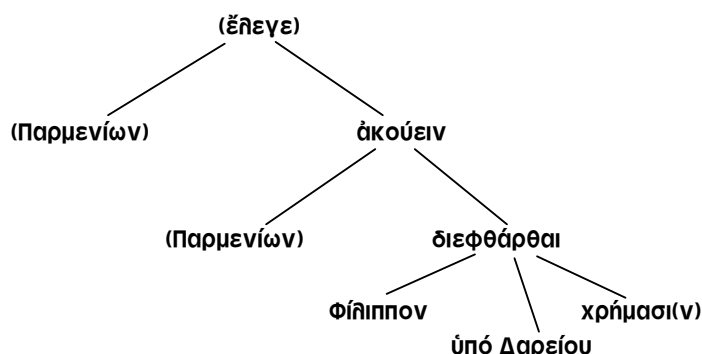
(ἔλεγε) : εννοούμενο ρήμα,

(Παρμενίων) : εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος,

ἀκούειν : ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του ρήματος «ἔθηκε». Το απαρέμφατο είναι ειδικό, γιατί εξαρτάται από λεκτικό ρήμα. Έχουμε **ταυτοπροσωπία**, καθώς υποκείμενο του ρήματος και του απαρεμφάτου είναι το ίδιο πρόσωπο («**Παρμενίων**»),

διεφθάρθαι : ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του απαρεμφάτου «ἀκούειν». Έχουμε **μορφή ετεροπροσωπίας**, καθώς το υποκείμενο του απαρεμφάτου «διεφθάρθαι» είναι η λέξη «**Φίλιππον**», δηλαδή το υποκείμενο του «διεφθάρθαι» είναι διαφορετικό από το υποκείμενο του «ἀκούειν»,

ὑπό Δαρείου : εμπρόθετος προσδιορισμός του ποιντικού αιτίου από το «διεφθάρθαι». Η παρουσία ρήματος συντελικού χρόνου (*συντελικοί χρόνοι: Παρακείμενος, Υπερσυντέλικος, Συντελεσμένος μέλλοντας*) δικαιολογεί την ύπαρξη ποιντικού αιτίου στην πρόταση, **χρήμασι(ν)**: δοτική του οργάνου/του μέσου στο «διεφθάρθαι».

4. **ὥστε φαρμάκῳ ἀποκτείνεται Ἀλέξανδρον**: δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση. Εισάγεται με το συμπερασματικό σύνδεσμο **ὥστε** και εκφέρεται με απαρέμφατο «**ἀποκτείνεται**». Η πρόταση δηλώνει σκοπό (αποτελέσμα επιδιωκόμενο) ή αποτέλεσμα ενδεχόμενο ή δυνατό.

ἀποκτείνεται : απαρέμφατο (σε θέση ρήματος),

(**Φίλιππον**) : εννοούμενο υποκείμενο του απαρεμφάτου,

Ἀλέξανδρον : αντικείμενο του απαρεμφάτου,

φαρμάκῳ: δοτική του μέσου.

5. **τόν δέ ἀναγνόντα τήν ἐπιστολήν καί ἔτι μετά χείρας ἔχοντα αὐτόν μέν λαβεῖν**: κύρια πρόταση κρίσεως, εἰληπτική (ως προς το ρήμα). Μπορούμε να εννοήσουμε ως ρήμα της πρότασης το «**λέγουσι**». Η πρόταση εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό.

(ῥέγουσι) : ῥήμα,

(οἱ δέ) : εννοούμενο υποκείμενο του ῥήματος,

ῥαβεῖν: ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του ῥήματος «ῥέγουσι». Το απαρέμφατο είναι ειδικό, γιατί εξαρτάται από ῥηκτικό ῥήμα. Έχουμε **ετεροπροσωπία**, καθώς το υποκείμενο του απαρεμφάτου είναι η ῥέξη «Ἀλέξανδρον» (=τόν δέ), είναι δηλαδή διαφορετικό από το υποκείμενο του ῥήματος,

τόν δέ: υποκείμενο του «ῥαβεῖν»,

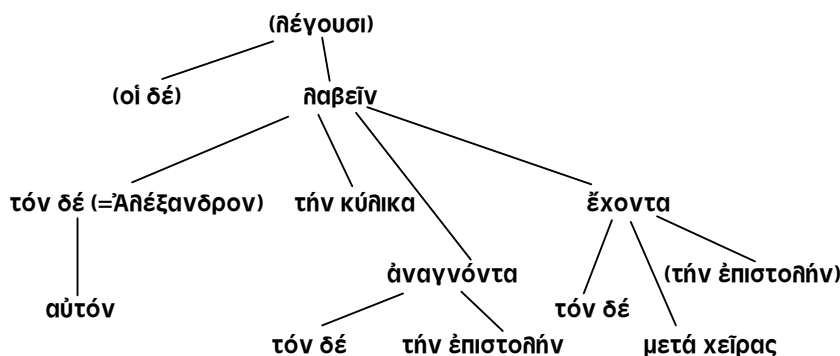
τήν κύλικα: αντικείμενο του «ῥαβεῖν»,

αὐτόν (μέν): κατηγορηματικός προσδιορισμός στη ῥέξη «τόν δέ»,

ἀναγνόντα, ἔχοντα: χρονικές μετοχές, συνημμένες στο υποκείμενο του «ῥαβεῖν» (υποκείμενο δηλαδή των μετοχών είναι η ῥέξη «τόν δέ», που είναι και υποκείμενο του «ῥαβεῖν»),

τήν ἐπιστολήν: αντικείμενο στις μετοχές «ἀναγνόντα» & «ἔχοντα»,

μετά χειρας: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει τόπο (μεταφορικά (το μεταξὺ)).

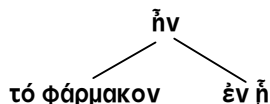

6. ἐν ᾗ ἦν τό φάρμακον : δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση. Προσδιορίζει τη ῥέξη «κύλικα» της προηγούμενης πρότασης (5). Η πρόταση εκφέρεται με οριστική (ἦν).

ἦν : ῥήμα,

τό φάρμακον : υποκείμενο του ῥήματος,

ἐν ᾗ : εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει τόπο (μεταφορικά).

7. τήν ἐπιστολήν δέ τῷ Φιλίππῳ δοῦναι ἀναγνῶναι : κύρια πρόταση κρίσεως, εἰληπτική (ως προς το ῥήμα). Μπορούμε να εννοήσουμε ως ῥήμα της πρότασης το «ῥέγουσι». Η πρόταση εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό.

(ῥέγουσι) : εννοούμενο ῥήμα,

(οἱ δέ) : εννοούμενο υποκείμενο του ῥήματος,

δοῦναι: ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του ρήματος «**ῥέγουσι**». Το απαρέμφατο είναι ειδικό, γιατί εξαρτάται από ῥηκτικό ρήμα. Έχουμε **ετεροπροσωπία**, καθώς (εννοούμενο) υποκείμενο του απαρεμφάτου είναι η ῥέξη «**Ἀλέξανδρον**», το υποκείμενο δηλαδή του απαρεμφάτου είναι διαφορετικό από το υποκείμενο του ρήματος.

(**Ἀλέξανδρον**): εννοούμενο υποκείμενο του «**δοῦναι**»,

τήν ἐπιστολήν: ἄμεσο αντικείμενο του «**δοῦναι**»,

τῷ Φιλίππῳ: ἔμμεσο αντικείμενο του «**δοῦναι**»,

σημείωση

Το ρήμα **δίδωμι** είναι δίπτωτο, δηλαδή συντάσσεται με ένα αντικείμενο σε **πτῶση** αιτιατική και ένα αντικείμενο σε **πτῶση** δοτική. Το πρώτο είναι το ἄμεσο, ενώ το δεύτερο είναι το ἔμμεσο (**δίδωμί τινί τι**):

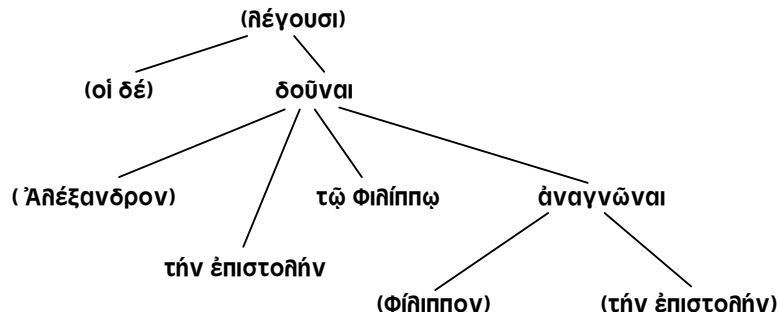
ἀναγνῶναι : απαρέμφατο του σκοπού, εξαρτώμενο από το «**δοῦναι**»,

ΝΑ ΕΧΕΤΕ ΥΠΟΨΗ ΣΑΣ

Το απαρέμφατο στην αρχική του σημασία φανέρωνε σκοπό ή αποτέλεσμα.

Με τη σημασία του σκοπού ή του αποτελέσματος βρίσκουμε το απαρέμφατο ὕστερα από τα ρήματα: **βαίνω**, **ἵκω**, **φέρω**, **δίδωμι**, **τάττω**, **αἰρουμαι**, **πέμπω**, κ.ά.

(**Φίλιππον**) : εννοούμενο υποκείμενο του «**γνῶναι**».

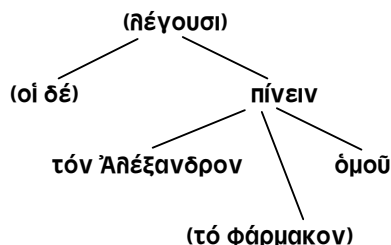
8. **Καί ὁμοῦ τόν τε Ἀλέξανδρον πίνειν** : κύρια πρόταση κρίσεως, ἐθιθετική. Μπορούμε να εννοήσουμε ως ρήμα της πρότασης το «**ῥέγουσι**». Η πρόταση εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό.

(**ῥέγουσι**) : εννοούμενο ρήμα,

(**οἱ δέ**) : εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος,

πίνειν : ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του ρήματος «**ῥέγουσι**». Το απαρέμφατο είναι ειδικό, γιατί εξαρτάται από ῥηκτικό ρήμα. Έχουμε **ετεροπροσωπία**, καθώς το υποκείμενο του απαρεμφάτου (που είναι η ῥέξη «**Ἀλέξανδρον**») είναι διαφορετικό από το υποκείμενο του ρήματος,

τόν Ἀλέξανδρον: υποκείμενο του «πίνειν»,
 (τό φάρμακον): εννοούμενο αντικείμενο του «πίνειν»,
 ὁμοῦ: επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει χρόνο.

9. καί τόν Φίλιππον ἀναγινώσκειν τά παρά τοῦ Παρμενίωνος : κύρια πρόταση κρίσεως, εἰληπτική. Μπορούμε να εννοήσουμε ως ρήμα της πρότασης το «ῥέγουσι». Η πρόταση εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό.

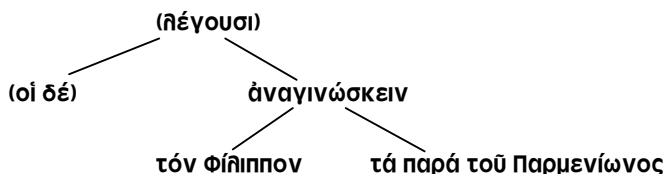
(ῥέγουσι) : εννοούμενο ρήμα,

(οἱ δέ) : εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος,

ἀναγινώσκειν : ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του ρήματος «ῥέγουσι». Το απαρέμφατο είναι ειδικό, γιατί εξαρτάται από ῥεκτικό ρήμα. ἔχουμε **ετεροπροσωπία**, καθώς το υποκείμενο του απαρεμφάτου (δηλαδή η ῥέξη «Φίλιππον») είναι διαφορετικό από το υποκείμενο του ρήματος,

τόν Φίλιππον : υποκείμενο του «ἀναγινώσκειν»,

τά παρά τοῦ Παρμενίωνος : αντικείμενο του «ἀναγινώσκειν».

σημείωση

Το άρθρο «τά» ουσιαστικοποιεί τον εμπρόθετο προσδιορισμό «παρά τοῦ Παρμενίωνος». Μόνος του ο εμπρόθετος προσδιορισμός δηλώνει το ποιητικό αίτιο «τά γραφέντα παρά τοῦ Παρμενίωνος»

10. Φίλιππον δέ εὐθύς ἔνδηλον γενέσθαι : κύρια πρόταση κρίσεως, εἰληπτική. Μπορούμε να εννοήσουμε ως ρήμα της πρότασης το «ῥέγουσι». Η πρόταση εκφέρεται με οριστική (ἀπέθραυσε), γιατί δηλώνει το πραγματικό.

(ῥέγουσι) : ρήμα,

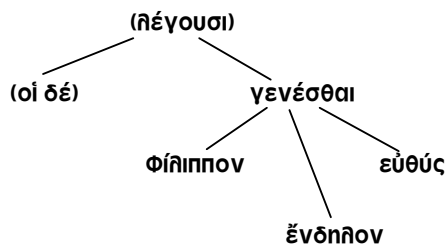
(οἱ δέ) : εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος,

γενέσθαι : ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του ρήματος «**ἰλέγουσι**». Το απαρέμφατο είναι ειδικό, γιατί εξαρτάται από ἠλεκτικό ρήμα. Έχουμε **ετεροπροσωπία**, καθώς το υποκείμενο του απαρεμφάτου (δηλαδή η ἰλέξη «**Φίλιππον**») είναι διαφορετικό από το υποκείμενο του ρήματος.

Φίλιππον : υποκείμενο του «**γενέσθαι**»,

ἔνδηλον: κατηγορούμενο στο υποκείμενο του απαρεμφάτου, δηλαδή στη ἰλέξη «**Φίλιππον**» (το «**γενέσθαι** < **γίγνομαι** ἡιουργεί συνδετικά),

εὐθύς: επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει χρόνο.

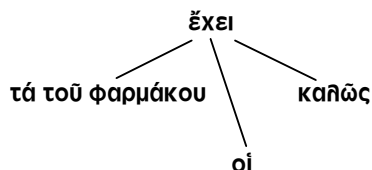
- 11.** **ὅτι καλῶς οἱ ἔχει τὰ τοῦ φαρμάκου** : δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση. Εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο «**ὅτι**» και εκφέρεται με οριστική (**ἔχει**). Η πρόταση ἡιουργεί ως αντικείμενο στην περίφραση **ἔνδηλον γενέσθαι** ($\Rightarrow$ **φανῆναι**) της πρότασης 10.

ἔχει : ρήμα,

τὰ τοῦ φαρμάκου : υποκείμενο του ρήματος,

οἱ : δοτική προσωπική ἡική,

καλῶς: επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει τρόπο.

- 12.** **οὐ γάρ ἐκπληγῆναι πρὸς τὴν ἐπιστολὴν** : κύρια πρόταση κρίσεως, ἡιηιπτική. Μπορούμε να εννοήσουμε ως ρήμα της πρότασης το «**ἰλέγουσι**». Η πρόταση εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό.

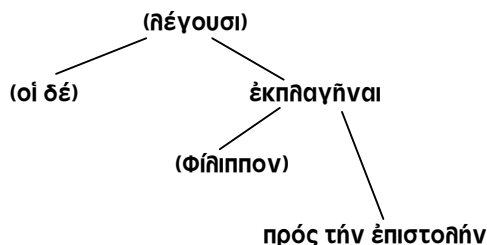
(ἰλέγουσι) : ρήμα,

(οἱ δέ) : εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος,

ἐκπληγῆναι : ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του ρήματος «**ἰλέγουσι**». Το απαρέμφατο είναι ειδικό, γιατί εξαρτάται από ἠλεκτικό ρήμα. Έχουμε **ετεροπροσωπία**, καθώς το υποκείμενο του απαρεμφάτου (δηλαδή η ἰλέξη «**Φίλιππον**») είναι διαφορετικό από το υποκείμενο του ρήματος,

(Φίλιππον) : εννοούμενο υποκείμενο του «**ἐκπληγῆναι**»,

πρὸς τὴν ἐπιστολὴν: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει αιτία ή αναφορά.

13. ἀλλὰ τοσόνδε μόνον παρακαλέσαι Ἀλέξανδρον καὶ ἐς τὰ ἅλλα οἱ πείθεσθαι : κύρια πρόταση κρίσεως, ἐπιεικτική. Μπορούμε να εννοήσουμε ως ρήμα της πρότασης το «ῥέγουσι». Η πρόταση εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό.

(ῥέγουσι) : ρήμα,

(οἱ δέ) : εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος,

παρακαλέσαι : ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του ρήματος «ῥέγουσι». Το απαρέμφατο είναι ειδικό, γιατί εξαρτάται από ῥεκτικό ρήμα. Έχουμε **ετεροπροσωπία**, καθώς το υποκείμενο του απαρεμφάτου (δηλαδή η ῥέξη «Φίλιππον») είναι διαφορετικό από το υποκείμενο του ρήματος,

(Φίλιππον) : εννοούμενο υποκείμενο του «παρακαλέσαι»,

Ἀλέξανδρον: αντικείμενο στο «παρακαλέσαι» και υποκείμενο στο «πείθεσθαι»,

πείθεσθαι: τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο «παρακαλέσαι». Το απαρέμφατο είναι τελικό, γιατί εξαρτάται από βουλητικό/προτρεπτικό ρήμα. Έχουμε **ετεροπροσωπία**, καθώς το υποκείμενο του «πείθεσθαι» είναι η ῥέξη «Ἀλέξανδρον», δηλαδή είναι διαφορετικό από το υποκείμενο του «παρακαλέσαι»,

οἱ: αντικείμενο στο απαρέμφατο «πείθεσθαι», σε πτώση δοτική,

ΜΗΝ
ΞΕΧΝΑΤΕ

Όσα ρήματα δηλώνουν **ευπειθεία / υποταγή** (π.χ. πείθομαι) δέχονται αντικείμενο σε πτώση **δοτική**.

ἐς τὰ ἅλλα: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει αναφορά,

τοσόνδε: αιτιατική που δηλώνει ποσό,

μόνον: επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει τρόπο.

14. **ὅσα ἐπαγγέλληοιτο**: δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση. Προσδιορίζει τη λέξη «ἄλλα» της προηγούμενης πρότασης (13). Η πρόταση εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία «ὅσα» και εκφέρεται με ευκτική (ἐπαγγέλληοιτο), επειδή έχουμε πλήγιο λόγο (ευκτική του πηγαίου λόγου).

ἐπαγγέλληοιτο : ρήμα,

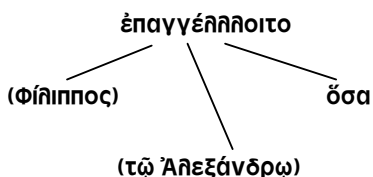
(Φίλιππος): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος,

ὅσα : αντικείμενο του ρήματος,

(τῷ Ἀλέξανδρῳ) : εννοούμενο αντικείμενο του ρήματος.

ΘΥΜΗΘΕΙΤΕ

«ἐπαγγέλλομαι τινι» =υπόσχομαι

15. **σωθήσεσθαι γάρ πειθόμενον**: κύρια πρόταση κρίσεως, εὐκτιπτική. Μπορούμε να εννοήσουμε ως ρήμα της πρότασης το «ἔλεγε». Η πρόταση εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό.

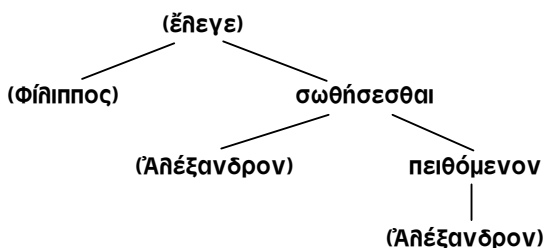
(ἔλεγε) : εννοούμενο ρήμα,

(Φίλιππος): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος,

σωθήσεσθαι : ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του ρήματος «ἔλεγε». Το απαρέμφατο είναι ειδικό, γιατί εξαρτάται από ληκτικό ρήμα. Έχουμε **ετεροπροσωπία**, καθώς το υποκείμενο του απαρεμφάτου (δηλαδή η λέξη «Ἀλέξανδρον») είναι διαφορετικό από το υποκείμενο του ρήματος,

(Ἀλέξανδρον) : εννοούμενο υποκείμενο του «σωθήσεσθαι» και της μετοχής «πειθόμενον»,

πειθόμενον: επιρρηματική υποθετική μετοχή, συνημμένη στο υποκείμενο του «σωθήσεσθαι» (υποκείμενο δηλαδή της μετοχής είναι η λέξη «Ἀλέξανδρον»).

σημείωση

Η υποθετική μετοχή μπορεί να μετασχηματιστεί στην ακόλουθη υποθετική πρόταση: **πειθόμενον = ἔάν πείθεται**
(ἔάν + υποτακτική)

Το απαρέμφατο «σωθήσεται» αποτελεί την απόδοση του υποθετικού λόγου:

σωθήσεται	=	σωθήσεται
↓		↓
απαρέμφατο		οριστική
παθнт. μέλλ.		παθнт. μέλλ.

Ο υποθετικός λόγος έχει την ακόλουθη μορφή :

Υπόθεση	Απόδοση	} υποθετικός λόγος που δηλώνει το προσδοκώμενο (ἔάν + υποτ. - οριστ. μέλλ. = προσδοκώμενο)
ἔάν πείθεται	σωθήσεται	
		↓ υπόθεση ↓ απόδοση

Υποθετικές προτάσεις

- **Υποθετικές** λέγονται οι δευτερεύουσες προτάσεις, οι οποίες δηλώνουν **υπόθεση** (δηλαδή εκφράζουν την προϋπόθεση ή τον όρο υπό τον οποίο είναι δυνατό να ισχύει το νόημα της προσδιοριζόμενης πρότασης).
- Η υποθετική πρόταση λέγεται και **υπόθεση** (ή ηγούμενον), ενώ η πρόταση την οποία προσδιορίζει λέγεται **απόδοση** (ή επόμενον ή συμπέρασμα).

- Υπόθεση και απόδοση μαζί αποτελούν μια λογική ενότητα, που λέγεται **υποθετικός λόγος**.
- Οι υποθετικές προτάσεις εισάγονται με τον υποθετικό σύνδεσμο *εἰ* και με τους *ἐάν, ἄν, ἥν*.
- Η άρνηση σ' αυτές είναι *μή* (και σπάνια *οὐ*).

Εἶδη υποθετικῶν λόγων

ΕΙΔΟΣ	Εκφορά υπόθεσης & απόδοσης	Σημασία
1. του πραγματικού	Υπόθεση: <i>εἰ</i> + οριστική (οποιοδήποτε χρόνου) Απόδοση: οποιαδήποτε έγκληση (εκτός από δυνητική οριστική)	Το υποτιθέμενο λαμβάνεται ως πραγματικό , π.χ. <i>εἰ εἰσὶ βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοί</i> (= αν υπάρχουν πράγματι βωμοί, τότε υπάρχουν και θεοί)
2. του μη πραγματικού	Υπόθεση: <i>εἰ</i> + οριστική ιστορικού χρόνου Απόδοση: δυνητική οριστική	Το υποτιθέμενο είναι αντίθετο του πραγματικού , π.χ. <i>φῶς εἰ μή ἔχομεν, ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἄν ἦμεν</i> (= αν δεν είχαμε φως, θα ήμασταν όμοιοι με τους τυφλούς)
3. της απλήσ σκέψης του ῥέγοντος	Υπόθεση: <i>εἰ</i> + ευκτική Απόδοση: δυνητική ευκτική	Το υποτιθέμενο είναι απλή σκέψη του ῥέγοντος , π.χ. <i>οὐκ ἄν τις ζῶη, εἰ μή τρέφοιτο</i> (= δε θα ζούσε κανείς αν δεν τρεφόταν)
4. του προσδοκώμενου	Υπόθεση: <i>ἐάν, ἄν, ἥν</i> + υποτακτική Απόδοση: οριστική μέλλοντα (ή μελλοντική έκφραση δηλ. προστακτική, δυνητική ευκτική, ευχετική ευκτική, κ.ά.)	Δηλώνεται το προσδοκώμενο , π.χ. <i>ἐάν ἐμέ ἀποκτείνητε, βλάψετε ὑμᾶς αὐτούς</i> (= αν με σκοτώσετε, θα βλάψετε τους ίδιους σας τους εαυτούς)

Υ
Π
Ο
Θ
Ε
Τ
Ι
Κ
Ε
ΣΠ
Ρ
Ο
Τ
Α
Σ
Ε
Ι
Σ

5. του αορίστως επα- ναλαμβανομένου στο παρόν και το μέλλον	Υπόθεση: ἔάν, ἄν, ἥν + υποτα- κτική Απόδοση: οριστική ενεστώτα (ή ενεστωτική έκφραση, δηλαδή γνωμικός αόρι- στος, γνωμικός μέλλο- ντας)	Το υποτιθέμενο είναι κάτι το αορίστως επα- ναλαμβανόμενο στο παρόν και μέλλον π.χ. ἥν ἐγγύς ἔσθῃ θά- νατος, οὐδεὶς βούλεται θνήσκειν (= όταν πλη- σιάζει ο θάνατος, κα- νείς δε θέλει να πεθά- νει)
6. του αορίστως επα- ναλαμβανομένου στο παρελθόν	Υπόθεση: εἰ + (επαναληπτική) ευ- κτική Απόδοση: οριστική παρατατικού (σπανίως με το ἄν, ή οριστική αορίστου + ἄν)	Το υποτιθέμενο είναι κάτι το αορίστως επα- ναλαμβανόμενο στο παρελθόν π.χ. εἰ τις αὐτῷ δοκοίῃ βῆακεύειν, ἔπαισεν ἄν I = (κάθε φορά) όποτε του φαινόταν ότι κά- ποιος «χαζεύει», τον χτυπούσειI

16. καί τόν μέν καθαρθῆναι τε καί ῥαῖσαι αὐτῷ τό νόσημα: κύρια πρόταση κρίσεως, εἰληπιτική. Μπορούμε να εννοήσουμε ως ρῆμα της πρότασης το «ῥέγουσι». Η πρόταση εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό.

(ῥέγουσι) : εννοούμενο ρῆμα,

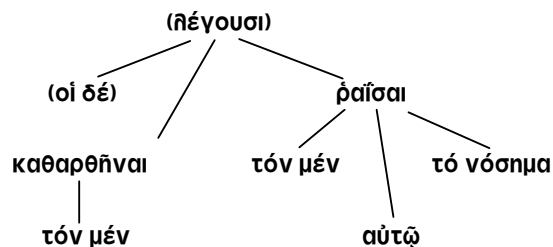
(οἱ δέ): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος,

καθαρθῆναι, ῥαῖσαι : ειδικά απαρέμφατα, αντικείμενα του ρήματος «ῥέγουσι». Τα απαρέμφατα είναι ειδικά, γιατί εξαρτώνται από ἡεκτικό ρῆμα. Έχουμε **ετεροπροσωπία**, καθώς το υποκείμενο των απαρεμφάτων (δηλαδή η ἡέξη «τόν μέν») είναι διαφορετικό από το υποκείμενο του ρήματος,

(τόν μέν) : υποκείμενο των δύο απαρεμφάτων,

αὐτῷ: δοτική προσωπική ηθική (από το «ῥαῖσαι»),

τό νόσημα: αιτιατική της αναφοράς (ή του κατά τι).

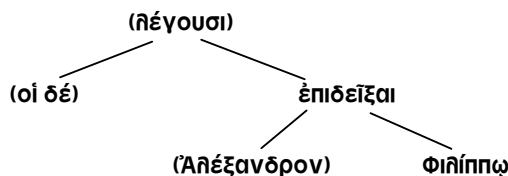
17. **Φιλίππῳ δέ ἐπιδείξει**: κύρια πρόταση κρίσεως, ἐπιθετική. Μπορούμε να εννοήσουμε ως ρήμα της πρότασης το «**ἰλέγουσι**». Η πρόταση εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό.

(**ἰλέγουσι**) : εννοούμενο ρήμα,

(οἱ **δέ**) : εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος,

ἐπιδείξει : ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του ρήματος «**ἰλέγουσι**». Το απαρέμφατο είναι ειδικό, γιατί εξαρτάται από ῥηκτικό ρήμα. Ἐχουμε **ετεροπροσωπία**, καθώς το υποκείμενο του απαρεμφάτου (δηλαδή η ῥέξη «**Ἀλέξανδρον**») είναι διαφορετικό από το υποκείμενο του ρήματος,

Φιλίππῳ : αντικείμενο του απαρεμφάτου «**ἐπιδείξει**», σε πτώση δοτική (τα σύνθετα με την πρόθεση «**ἐπί**» ρήματα δέχονται αντικείμενο σε πτώση δοτική).

18. **ὅτι πιστός ἐστιν αὐτῷ φίλος**: δευτερεύουσα ονομαστική ειδική πρόταση. Εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο «**ὅτι**» και εκφέρεται με οριστική (**ἐστι**). Η πρόταση συντακτικά ῥιειτουργεῖ ως αντικείμενο στο «**ἐπιδείξει**» της πρότασης (17).

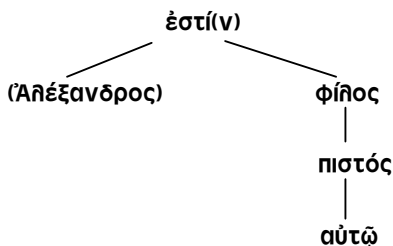
ἐστί(ν) : ρήμα,

(**Ἀλέξανδρος**) : εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος,

φίλος : κατηγορούμενο στο υποκείμενο του ρήματος, δηλαδή στη ῥέξη «**Ἀλέξανδρος**» (το ρήμα ἐστί είναι συνδετικό),

πιστός: επιθετικός προσδιορισμός στη ῥέξη «**φίλος**»,

αὐτῷ: δοτική αντικειμενική ως ετερόπτωτος προσδιορισμός στο «**πιστός**» (το επίθετο πιστός ως δηλωτικό φιλικής διάθεσης και ευπείθειας δέχεται ετερόπτωτο προσδιορισμό σε πτώση δοτική).

19. καί τοῖς ἄλλοις δέ τοῖς ἄμφ' αὐτόν: κύρια πρόταση κρίσεως, εἰληπτική. Εννοείται το ρήμα «ἡέγουσι» και το απαρέμφατο «ἐπιδειξαι», για να συμπληρωθεί νοηματικά η πρόταση. Η πρόταση εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό.

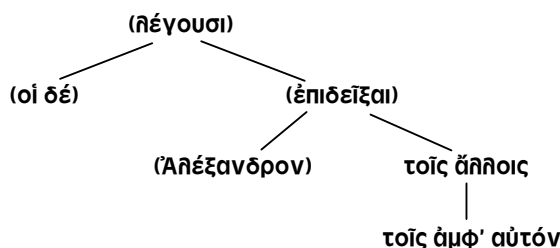
(ἡέγουσι) : εννοούμενο ρήμα,

(οἱ δέ): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος,

(ἐπιδειξαι) : εννοούμενο αντικείμενο του ρήματος, ειδικό απαρέμφατο, γιατί εξαρτάται από ἡεκτικό ρήμα. Έχουμε **ετεροπροσωπία**, καθώς το υποκείμενο του απαρεμφάτου (δηλαδή η ἡέξη «Ἀλέξανδρον») είναι διαφορετικό από το υποκείμενο του ρήματος,

τοῖς ἄλλοις : αντικείμενο του απαρεμφάτου «ἐπιδειξαι», σε πτώση δοτική (τα σύνθετα με την πρόθεση «ἐπί» ρήματα δέχονται αντικείμενο σε πτώση δοτική),

τοῖς ἄμφ' αὐτόν: επιθετικός προσδιορισμός στη ἡέξη «τοῖς ἄλλοις» [Το άρθρο «τοῖς» επιθετικοποιεί τον εμπρόθετο προσδιορισμό «ἄμφ'αὐτόν». Μόνος του ο εμπρόθετος προσδιορισμός δηλώνει τόπο (μεταφορικά)].

20. ὅτι αὐτοῖς τε τοῖς φίλοις βέβαιος εἰς τό ἀνύποπτον τυγχάνει ὢν καί πρὸς τό ἀποθανεῖν ἔρρωμένος: δευτερεύουσα ονομαστική ειδική πρόταση. Εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο «ὅτι» και εκφέρεται με οριστική (τυγχάνει). Η πρόταση συντακτικά λειτουργεί ως αντικείμενο στο (εννοούμενο) «ἐπιδειξαι» της πρότασης (19).

τυγχάνει : ρήμα,

(Ἀλέξανδρος): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος,

ὢν : κατηγορηματική μετοχή, γιατί εξαρτάται από το ρήμα «τυγχάνει». Η μετοχή αναφέρεται στο υποκείμενο του ρήματος (δηλαδή στη ἡέξη «Ἀλέξανδρος»),

ΘΥΜΗΘΕΙΤΕ

Τα ρήματα: **τυγχάνω** (=τυχαίνει να), **ἵανθάνω** (=διαφεύγω την προσοχή), **φαίνομαι** (=φαίνομαι ότι), **φανερὸς εἶμι**, **δῆλός εἶμι**, **οἴχομαι** (=έχω φύγει), **φθάνω** (=έρχομαι, προῆλαβαίνω να), **διάγω**, **διαγίγνομαι**, **διατελῶ**

(=περνῶ τον καιρό μου με...)

δέχονται **κατηγορηματική μετοχή**, η οποία αποδίδεται στο υποκείμενό τους. Τα ρήματα αυτά (τα οποία δηλώνουν σε ποια κατάσταση βρίσκεται το υποκείμενο ή πώς αυτό ενεργεί) αποδίδονται στη μετάφραση με επιρρήματα, ενώ η κατηγορηματική μετοχή με ρήμα (του ίδιου χρόνου και της ίδιας ἐγκλίσης με το κύριο ρήμα).

βέβαιος, ἔρρωμένος: κατηγορούμενα στο υποκείμενο της μετοχής «ὦν», δηλαδή στη λέξη «**Ἀλέξανδρος**» (η μετοχή λειτουργεί συνδυετικά),

σημείωση

Εδώ το **ἔρρωμένος**, αν και είναι μετοχή, λαμβάνεται ως επίθετο **ἱέρρωμένος** (=θαρραλέος)!

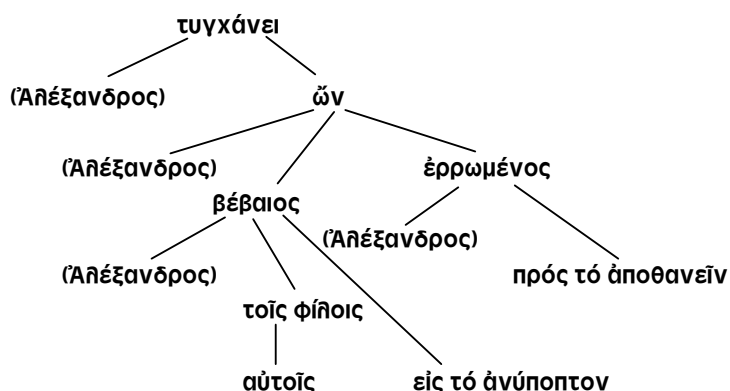
Αν το **ἔρρωμένος** ληφθεί ως μετοχή, τότε αυτή θα είναι κατηγορηματική μετοχή.

τοῖς φίλοις: δοτική αντικειμενική στο «**βέβαιος**»,

αὐτοῖς: κατηγορηματικός προσδιορισμός στη λέξη «**τοῖς φίλοις**»,

εἰς τό ἀνύποπτον: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει αναφορά,

πρός τό ἀποθανεῖν: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει αναφορά,

ΣΚΕΨΕΙΣ - ΙΔΕΕΣ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Η κατοχή ηγετικής θέσης και η άσκηση εξουσίας αποτέλεσε ανέκαθεν θέλγητρο και αιτία σφετερισμού της αρχής από άτομα του οικείου περιβάλλοντος ενός ηγεμόνα. Η ηγεσία και η διάθεση απόκτησής της εγείρει τα φιλοχρήματα αισθήματα προσώπων που περιστοιχίζουν τον ηγέτη. Τέτοια άτομα αποτελούν μόνιμη απειλή γι' αυτόν, ενώ ο κίνδυνος σφετερισμού της εξουσίας εδραιώνει σ' αυτόν την φιλυποψία και δυσπιστία. Ως μοναδικός τρόπος αποσόβησης ανάλογων συναισθημάτων και μηχανοραφιών προβάλλει η διορατικότητα του ηγέτη, η ευθυκρισία και η συνετή επιλογή των οικείων και έμπιστων συνεργατών του.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΑΣΚΗΣΕΙΣ (ΒΙΒΛΙΟ Β', Κεφ. 4, § 9-11)

1. Τι καθιστά φυσική την καχυποψία των ηγεμόνων προς το άμεσο περιβάλλον τους, και ειδικότερα προς τους προσωπικούς τους γιατρούς;

Η Ιστορία αποκαλύπτει πολλές περιπτώσεις όπου ηγεμόνες δολοφονήθηκαν από πρόσωπα του οικείου περιβάλλοντός τους, πρόσωπα που είτε δωροδοκήθηκαν από αντίπαλους ηγεμόνες είτε, ενεργώντας ατομικά, θέλησαν να σφετεριστούν τη θέση του αρχηγού τους, επιδιώκοντας την εξουσία και τον πλούτο που επιφέρει η θέση αυτή.

Η **καχυποψία** του εκάστοτε ηγεμόνα προβάλλει ως **φυσική συνέπεια** εξαιτίας του αξιώματος που αυτός κατέχει και προκύπτει από τη γνώση του ότι η θέση του επισύρει ραδιουργίες και τεχνάσματα με στόχο τη δολοφονία του ή την εκθρόνισή του.

Ειδικότερα, ο **κίνδυνος δωροδοκιών** απόμων του στενού περιβάλλοντος ενός ηγεμόνα, είτε από αντιπάλους είτε από συγγενείς-επιβουλευτές, με σημαντικά χρηματικά ποσά (ή άλλα ανταλλάγματα), αναγκάζει τους ηγέτες να φροντίζουν, ώστε τα πρόσωπα που αποτελούν το στενό τους κύκλο να χαίρουν απόλυτης εμπιστοσύνης, χωρίς ωστόσο αυτό να μειώνει τις επιφυλάξεις των ηγεμόνων προς αυτά. Το πνεύμα καχυποψίας και επιφύλαξης των ηγετών

δικαιολογείται από τη μεγάλη δύναμη του χρήματος και την επιρροή που αυτό ασκεί στον άνθρωπο, καθώς και από την ασίγηστη επιθυμία του τελευταίου να το αποκτήσει.

Η Ιστορία καταγράφει περιπτώσεις δηλητηρίασης ηγεμόνων και από τους προσωπικούς γιατρούς εξαιτίας της εύκολης πρόσβασής τους στο στενό περιβάλλον του ηγεμόνα και της ιδιαίτερης θέσης τους.

2. Ποιες αρετές προσδιορίζουν το ήθος του Αλεξάνδρου στο επεισόδιο που περιγράφεται σ' αυτήν την ενότητα;

Το επεισόδιο που καταγράφεται στις παραγράφους 9-11 αποκαλύπτει πτυχές του χαρακτήρα του Μακεδόνα βασιλιά και εξαίρει για μία ακόμη φορά την προσωπικότητα του Αλεξάνδρου.

ΝΑ ΠΡΟΣΕΧΘΟΥΝ ΤΑ ΑΚΟΛΟΥΘΑ

Ο Αλέξανδρος **αντιμετωπίζει με ψυχραιμία** την προειδοποιητική επιστολή του έμπιστου στρατηγού του Παρμενίωνα, στην οποία αναφέρεται ότι ο Φίλιππος ήρθε σε συμφωνία με τον Πέρση βασιλιά Δαρείο και δωροδοκήθηκε από αυτόν, για να του χορηγήσει φάρμακο με δηλητήριο.

Ο Μακεδόνας βασιλιάς, **διατηρώντας την ηρεμία του**, δίνει την επιστολή στο Φίλιππο να τη διαβάσει και ο ίδιος πίνει μπροστά του το φάρμακο.

Με την κίνησή του αυτή αποδεικνύει **την εμπιστοσύνη του προς το πρόσωπο του Φιλίππου** και παράλληλα δείχνει ότι **δεν τρέφει καμιά αμφιβολία για τη φιλία και τις προθέσεις του γιατρού του**.

Η συγκεκριμένη συμπεριφορά του Αλεξάνδρου δεν αποτελεί αφελή αντιμετώπιση της κατάστασης, αλλά στηρίζεται **στη διορατικότητα του Μακεδόνα ηγέτη και στην ικανότητά του να ψυχολογεί τα άτομα που τον περιστοιχίζουν**.

Παράλληλα, η απόφασή του να πει το φάρμακο **αποκαλύπτει την τόλμη και το θάρρος του απέναντι και σ' αυτήν ακόμα την πραγματικότητα του θανάτου**.

3. Να βρείτε τα τριτόκλιτα ουσιαστικά του κειμένου και να τα κλίνετε στον άλλο αριθμό.

Υπενθυμίζεται ότι:

Η ΤΡΙΤΗ ΚΛΙΣΗ ΤΩΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

Η γ' κλίση και τα ουσιαστικά που ανήκουν σ' αυτήν

Οι κλίσεις των ουσιαστικών είναι **τρεις**. Στην **τρίτη κλίση** ανήκουν μόνο **περιττοσύλλαβα** ① ουσιαστικά και των **τριών γενών**.
① *περιττοσύλλαβα* = αυτά που έχουν στη γενική

	και δοτική του ενικού και σε όλες τις πτώσεις του πληθυντικού μία συλλαβή περισσότερη από την ονομαστική (και κλητική) του ενικού.
Καταλήξεις ουσιαστικών της γ' κλίσης στην ονομαστική και γενική ενικού	Τα τριτόκλιτα ουσιαστικά στην ονομαστική του ενικού αριθμού λήγουν σε ένα από τα φωνήεντα α, ι, υ, ω ή σε ένα από τα σύμφωνα ν, ρ, ς (ξ, ψ)· στη γενική του ενικού λήγουν σε -ος, -ως ή -ους.
Καταληκτικά και ακατάληκτα ουσιαστικά	Από τα αρσενικά και θηλυκά ουσιαστικά της τρίτης κλίσης πολλή σχηματίζουν την ονομαστική ενικού με την κατάληξη -ς και λέγονται καταληκτικά (ίχθύ-ς). Μερικά όμως τη σχηματίζουν χωρίς καμιά κατάληξη και λέγονται ακατάληκτα (π.χ. χιών). Τα ουδέτερα της γ' κλίσης κανονικά σχηματίζουν την ονομαστική, αιτιατική και κλητική του ενικού χωρίς κατάληξη (είναι δηλ. ακατάληκτα) π.χ. σώμαl.
Μονόθεμα και διπλόθεμα	Από τα ουσιαστικά της γ' κλίσης άλλα έχουν σε όλες τις πτώσεις ένα μόνο θέμα και γι'αυτό λέγονται μονόθεμα (π.χ. χιτών, χιτώνος). Άλλα παρουσιάζονται με δύο θέματα, γιατί σε μερικές πτώσεις εκτείνουν το φωνήεν της τελευταίας συλλαβής του θέματος και γι' αυτό λέγονται διπλόθεμα (π.χ. ήγεμών, ήγεμόνος).
Διπλόθεμα ουσιαστικά-ισχυρό και αδύνατο θέμα	Στα διπλόθεμα τριτόκλιτα ουσιαστικά το θέμα που έχει στην τελευταία συλλαβή μακρόχρονο φωνήεν λέγεται ισχυρό θέμα, ενώ το άηλο που έχει στην τελευταία συλλαβή βραχύχρονο φωνήεν λέγεται αδύνατο θέμα.
Πώς βρίσκουμε το θέμα;	Το θέμα στα μονόθεμα ουσιαστικά της γ' κλίσης βρίσκεται από τη γενική του ενικού, αφού αφαιρεθεί από αυτήν η κατάληξη: π.χ. πίνακ-ος θέμ.: πινακ-. Στα διπλόθεμα το ισχυρό θέμα βρίσκεται από την ονομαστική του ενικού και το αδύνατο από τη γενική ενικού, αφού αφαιρεθεί η κατάληξη: π.χ. ο ήγεμών, (ισχυρό θ.: ήγεμων-), του ήγεμόνος (αδύνατο θ.: ήγεμον-).
Διαίρεση με βάση το χαρακτήρα των ουσιαστικών	Κατά το χαρακτήρα ^① τα ουσιαστικά της γ' κλίσης διαιρούνται: α) σε φωνηεντόληκτα: ἥρω-ς, ἥρω-ος (χαρακτήρας

του θέματος: ω)

β) σε συμφωνόληκτα: **κόραξ, κόρακ-ος** (χαρακτήρας του θέμ.: κ → κόρακ-).

① **Χαρακτήρας** λέγεται ο τελευταίος φθόγγος του θέματος.

Τα τριτόκλιτα ουσιαστικά του κειμένου

§ 9 **τήν κύλικα** = αιτιατική ενικού, γένους θηλυκού, του ουσιαστικού της γ' κλίσης: ἡ κύλιξ (γεν. τῆς κύλικος).

χρήμασιν = δοτική πληθυντικού, γένους ουδετέρου, του ουσιαστικού της γ' κλίσης: τό χρήμα (γεν. τοῦ χρήματος).

χείρας = αιτιατική πληθυντικού, γένους θηλυκού, του ουσιαστικού της γ' κλίσης: ἡ χεῖρ (γεν. τῆς χειρός).

Παρατήρηση

Το ουσιαστικό ἡ χεῖρ ανήκει στα **ανώμαλα μεταπληστικά ουσιαστικά**. Μεταπληστικά λέγονται μερικά ουσιαστικά που κλίνονται κατά μία ορισμένη κλίση σε όλες τις πτώσεις, ἀλλῶ το θέμα τους **μεταπλάσσεται** (=μεταβάλλεται) σε ορισμένες πτώσεις.

Για την κλίση του ουσιαστικού ανατρέξτε στη σελ. 24 του παρόντος φυλλαδίου

§ 11 **τό νόσημα** = αιτιατική ενικού, γένους ουδετέρου, του ουσιαστικού της γ' κλίσης: τό νόσημα (γεν. τοῦ νοσήματος).

Κλίση των ουσιαστικών στον άλλο αριθμό

(τήν κύλικα)		(τοῖς) χρήμασιν	(τάς) χείρας	(τό) νόσημα
ονομ.	αἱ κύλικες	τό χρήμα	ἡ χεῖρ	τά νοσήματα
γεν.	τῶν κυλίκων	τοῦ χρήματος	τῆς χειρός	τῶν νοσημάτων
δοτ.	ταῖς κύλιξι(ν)	τῷ χρήματι	τῇ χειρί	τοῖς νοσήμασι(ν)
αιτ.	τάς κύλικας	τό χρήμα	τήν χεῖρα	τά νοσήματα
κλητ.	(ὦ) κύλικες	(ὦ) χρήμα	(ὦ) χεῖρ	(ὦ) νοσήματα

4. Να βρείτε τα απαρέμφατα παθητικού μέλλοντα και αορίστου και να τα αντι-καταστήσετε στους άληλους χρόνους της Μέσης Φωνής.

Υπενθυμίζεται ότι:

- Ο παθητικός μέλλοντας α΄ σχηματίζεται με τις καταλήξεις του μέσου μέλλοντα, αφού προστεθεί το πρόσφυμα -θη.

π.χ. λύ-σομαι → λυ -~~θή~~- σομαι

σώ-σομαι → σω -~~θή~~- σομαι

- Ο παθητικός αόριστος α΄ σχηματίζεται επίσης με την προσθήκη του προσφύματος -θη- στις καταλήξεις του.

π.χ. ἐ-λυ-σάμην → ἐ - λυ - ~~θη~~ - ν

ἐ-σω-σάμην → ἐ - σω - ~~θη~~ - ν

Ωστόσο, μερικά ρήματα σχηματίζουν τον παθητικό μέλλοντα και τον παθητικό αόριστο με το χρονικό πρόσφυμα η- (και ε-) αντί θη- (και θε-), δηλαδή χωρίς το σύμφωνο θ.

π.χ. γραφ-ή-σομαι

ἐ-γράψ-ην

Ο παθητικός μέλλοντας και ο παθητικός αόριστος που σχηματίζονται μ'αυτό τον τρόπο λέγονται παθητικός μέλλοντας β΄ και παθητικός αόριστος β΄.

Οι δεύτεροι αυτοί παθητικοί χρόνοι κλίνονται ακριβώς όπως και οι πρώτοι, αλλὰ στο β΄ ενικό της προστακτικής του αορίστου β΄ μένει αμετάβλητη η αρχική κατάληξη -θι.

π.χ. γράψθ-θι

Καταγραφή των απαρεμφάτων παθητικού μέλλοντα (α΄ και β΄) και παθητικού αορίστου (α΄ και β΄). Γραμματική αναγνώρισή τους

§ 9 δοθῆναι = απαρέμφατο παθητικού αορίστου α΄ του ρ. δίδομαι.

§ 10 ἐκπληγῆναι = απαρέμφατο παθητικού αορίστου β΄ του ρ. ἐκπλήττ(σσο)μαι.

§ 11 σωθήσεσθαι = απαρέμφατο παθητικού μέλλοντα α΄ του ρ. σώζομαι.

§ 11 καθαρθῆναι = απαρέμφατο παθητικού αορίστου α΄ του ρ. καθαίρομαι.

**Χρονική αντικατάσταση των απαρεμφάτων
στους άλλους χρόνους της Μέσης Φωνής**

Ενεστ.	δίδοσθαι	ἐκπλήττ(σ)εσθαι	σώζεσθαι	καθαίρεσθαι
Παρατ.	—	—	—	—
Μέλ.	δώσεσθαι (και δοθήσεσθαι)	ἐκπλήξεσθαι (και ἐκπλήα(ν)γήσεσθαι)	σώσεσθαι (και σω- θήσεσθαι)	καθαρεῖσθαι και καθαρθήσεσθαι
Αόρ.	δόσθαι (και δοθήναι)	ἐκπλήα(ν)γῆναι	σώσασθαι (και σωθήναι)	καθήρασθαι (και καθαρθήναι)
Παρκ.	δεδόσθαι	ἐκπεπλήχθαι	σεσῶσθαι	κεκαθήρθαι
Υπερσ.	—	—	—	—

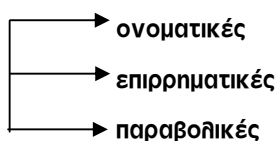
5. Να βρείτε τις δευτερεύουσες προτάσεις του κειμένου και να προσδιορίσετε το είδος τους.

Υπενθυμίζεται ότι:

Δευτερεύουσα πρόταση ονομάζεται η πρόταση εκείνη που δεν έχει αυτοτελές νόημα και δεν μπορεί να σταθεί μόνη της στο λόγο, αλλήλ συμπληρώνει ή προσδιορίζει μια άλλη πρόταση, από την οποία και εξαρτάται.

- ειδικές
- ενδοιαστικές
- πλάγιες ερωτηματικές
- αναφορικές

→ Δευτερεύουσες **ονοματικές**
(=χρησιμοποιούνται όπως και τα ονόματα, ως υποκείμενα, αντικείμενα κλπ.)

- αιτιολογικές
- τελικές
- αποτελεσματικές/συμπερασματικές
- υποθετικές
- εναντιωματικές/παραχωρητικές
- χρονικές

→ Δευτερεύουσες **επιρρηματικές**
(=χρησιμοποιούνται ως επιρρηματικοί προσδιορισμοί (π.χ. χρόνου, αιτίας, σκοπού)).

Καταγραφή των δευτερευουσών προτάσεων του κειμένου και αναγνώρισή τους.

§ 9 ὥστε φαρμάκῳ ἀποκτεῖναι Ἀλέξανδρον.

Δευτερεύουσα επιρρηματική αποτελεσματική/συμπερασματική απαρεμφατική πρόταση. Εισάγεται με το συμπερασματικό σύνδεσμο ὥστε και εκφέρεται με απαρέμφατο (ἀποκτεῖναι). Η πρόταση δηλώνει αποτέλεσμα επιδιωκόμενο ή αποτέλεσμα ενδεχόμενο/δυνατό.

§ 10 ἐν ᾗ ἦν τό φάρμακον.

Δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση. Προσδιορίζει τη ῥῆξη τήν κύβηκα. Εισάγεται με τον εμπρόθετο προσδιορισμό ἐν ᾗ και εκφέρεται με απλή οριστική (ἦν). Δηλώνεται κάτι το πραγματικό.

§ 10 ὅτι καλῶς οἱ ἔχει τά τοῦ φαρμάκου.

Δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση. Εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο ὅτι (ο οποίος εισάγει αντικειμενική κρίση) και εκφέρεται με απλή οριστική (ἔχει). Η πρόταση συντακτικά λειτουργεί ως αντικείμενο στην περίφραση ἔνδονον γενέσθαι.

§ 11 ὅσα ἐπαγγέλλοιτο.

Δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση. Προσδιορίζει τον εμπρόθετο προσδιορισμό ἐς τά ἄλλα. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία ὅσα και εκφέρεται με ευκτική του πηαγίου ῥόγου (ἐπαγγέλλοιτο).

§ 11 ὅτι πιστός ἐστιν αὐτῷ φίλος.

Δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση. Εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο ὅτι (ο οποίος εισάγει αντικειμενική κρίση) και εκφέρεται με απλή οριστική (τυγχάνει). Δηλώνεται κάτι το πραγματικό. Η πρόταση λειτουργεί συντακτικά ως αντικείμενο στο εννοούμενο ἐπιδειξαι (της προηγούμενης της πρότασης).

6. Να αναγνωρίσετε συντακτικά (εἶδος –υποκείμενο – συνημμένη ή απόλυτη) τις μετοχές του κειμένου.

Υπενθυμίζεται ότι:

Τι είναι η μετοχή;

Η μετοχή είναι ρηματικό επίθετο, δηλαδή είναι τύπος του ρήματος ο οποίος μετέχει της ιδιότητας του ρήματος (έχει χρόνους και διαθέσεις) και του επιθέτου (έχει τρία γένη και τρεις καταλήξεις).

Διαιρέση της μετοχής

Διαιρείται σε τρία είδη:

- επιθετική
- κατηγορηματική
- επιρρηματική

Η επιθετική μετοχή

Η επιθετική μετοχή προσδιορίζει ως επίθετο ένα ουσιαστικό (ή αντωνυμία) και ισοδυναμεί με αναφορική πρόταση (γι' αυτό λέγεται και αναφορική μετοχή). Τίθεται σε κάθε χρόνο με άρθρο ή χωρίς άρθρο. Λειτουργεί ως επιθετικός προσδιορισμός.

Η κατηγορηματική μετοχή

Η κατηγορηματική μετοχή εξαρτάται από ρήμα (του οποίου συμπληρώνει την έννοια) και αναφέρεται ως κατηγορούμενο ή ως κατηγορηματικός προσδιορισμός στο υποκείμενο ή στο αντικείμενό του.

Συνήθη ρήματα συντασσόμενα με κατηγορηματική μετοχή είναι συνήθως τα:

- είμι, γίγνομαι, ύπαρχω, διατελῶ, τυγχάνω, λανθάνω (και συνώνυμά τους).
- ρήματα ψυχικού πάθους: χαίρω, ἀγανακτῶ, ὀργίζομαι, λυποῦμαι, ἀγαπῶ κ.ά.
- ρήματα ἐναρξης, λήξης, ἀνοχής, καρτερίας, καμάτου: ἄγχομαι, ἄρχω, παύομαι, ἀνέχομαι, καρτερῶ.
- ρήματα ευεργεσίας, ἀδικοπραγίας: εὖ ποιῶ, κακῶς ποιῶ, νικῶ, ἀδικῶ.
- ρήματα αἰσθήσεως, γνώσεως, μαθήσεως και μνήμης: αἰσθάνομαι, ἀκούω, ὁρῶ, οἶδα, γινώσκω, ἐπίσταμαι, μανθάνω.
- ρήματα δείξεως, ἀγγελίας και ἐλέγχου: δείκνυμι, ἀγγέλλω, ἐλέγχω, δηλῶ.

Η επιρρηματική μετοχή

Η επιρρηματική μετοχή τίθεται ως επιρρηματικός προσδιορισμός του ρήματος το οποίο προσδιορίζει. Είναι ἑξι ειδῶν:

- αιτιολογική
- χρονική
- τελική
- υποθετική
- ἐναντιωματική
- τροπική

Το υποκείμενο της μετοχής

Κάθε μετοχή συμφωνεί προς το υποκείμενό της κατά γένος, αριθμό και πτώση.

- Η κατηγορηματική μετοχή αναφέρεται ή στο υποκείμενο ή στο αντικείμενο του ρήματος από το οποίο εξαρτάται.

<i>Επιρρηματική συνημμένη μετοχή</i>	Το υποκείμενο μιας επιρρηματικής μετοχής: α) Είναι όρος της πρότασης, έχει δηλαδή και άλλη συντακτική θέση μέσα στην πρόταση στην οποία ανήκει η μετοχή. Αυτή η μετοχή λέγεται συνημμένη και τίθεται στην ίδια πτώση, γένος και αριθμό με το υποκείμενό της.
<i>Επιρρηματική απόλυτη μετοχή</i>	β) Δεν είναι όρος της πρότασης αλλά αποκλειστικά και μόνο υποκείμενο της μετοχής. Αυτή η μετοχή λέγεται απόλυτη και τίθεται γενικά σε πτώση γενική (το υποκείμενό της ακολουθεί την πτώση της μετοχής).

Καταγραφή των δευτερευουσών προτάσεων του κειμένου και αναγνώρισή τους

ἀναγνόντα =	επιρρηματική χρονική μετοχή, συνημμένη στο υποκείμενο του λαβείν, δηλαδή στη λέξη τόν δέ.
ἔχοντα =	επιρρηματική χρονική μετοχή, συνημμένη στο υποκείμενο του λαβείν, δηλαδή στη λέξη τόν δέ.
πειθόμενον =	επιρρηματική υποθετική μετοχή, συνημμένη στο υποκείμενο του σωθήσεσθαι, δηλαδή στη λέξη Ἀλέξανδρον.
ῶν =	κατηγορηματική μετοχή, γιατί εξαρτάται από το ρήμα τυγχάνει. Η μετοχή αναφέρεται στο υποκείμενο του ρήματος τυγχάνει, δηλαδή στη λέξη Ἀλέξανδρος.
ἔρρωμένος =	κατηγορηματική μετοχή, γιατί εξαρτάται από το ρήμα τυγχάνει. Η μετοχή αναφέρεται στο υποκείμενο του ρήματος τυγχάνει, δηλαδή στη λέξη Ἀλέξανδρος.

σημείωση

Εδώ το ἔρρωμένος, αν και μετοχή, λαμβάνεται ως επίθετο. Συντακτικά λειτουργεί ως κατηγορούμενο στο υποκείμενο της μετοχής ῶν, δηλαδή στη λέξη Ἀλέξανδρος.

7. Να βρείτε πέντε τουλάχιστον λέξεις ομόρριζες της λέξης χρήμα και να γράψετε ανάλογες φράσεις.

Μάθετε ότι :

Το ουσιαστικό τό **χρήμα** είναι παράγωγο του ρήματος **χρήμαι-χρώμαι** (=χρησιμοποιώ, μεταχειρίζομαι). Θέμα **χρη-**, ρίζα: **χρα-**.

Ομόρριζα της λέξης *χρήμα*

Αρχαία ελληνικά ⇒ **χρήσις**

χρηστός (=ηθικός, τίμιος, αγαθός, ωφέλιμος)

κατάχρησις

χρεία (=χρήση, ανάγκη, χρησιμότητα, κέρδος, έλθειψη, υπεροχή)

ἄχρηστος

καταχρώμαι (=κάνω κατάχρηση, φθείρω, εξαντλούμαι)

εὐχρηστος (=χρήσιμος, εύκολος στη χρήση)

Νέα ελληνικά ⇒ **χρήση**

άχρηστος

αχρηστία

χρήσιμος

κατάχρηση (= 1. υπέρμετρη χρήση

2. ασωτεία, έλθειψη εγκράτειας

3. σφετερισμός ξένων χρημάτων)

καταχραστής (=πρόσωπο που σφετερίζεται ξένα χρήματα)

καταχρηστικός (=αυτός που ενέχει υπερβολή ή εξαίρεση)

εύχρηστος

χρήστης

ΦΡΑΣΕΙΣ ΣΤΑ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

1. **Καταχρηστικές** προθέσεις ονομάζονται οι προθέσεις εκείνες οι οποίες χρησιμοποιούνται μόνο με τις πλάγιες πτώσεις των ονομάτων και των αντωνυμιών και όχι με άλλες λέξεις σε σύνθεση.
2. Ο **χρήστης** ναρκωτικών σταδιακά οδηγείται στον εθισμό και στην πλήρη εξάρτηση από αυτά.
3. Ο νόμος περιέπεσε σε **αχρηστία**, **εφόσον** δεν εφαρμόστηκε **σχεδόν** σε **καμία περίπτωση**.

4. Η **χρήση** του ποινητικού αιτίου που εκφέρεται με την πρόθεση προς + γενική είναι ιδιαίτερα αγαπητή στον Αρριανό.
5. Οι συκοφάντες έκαναν **κατάχρηση** του δικαιώματος που είχε δώσει ο Σόλων σε κάθε Αθηναίο πολίτη να καταγγέλλει στις αρχές έναντι αμοιβής παράβαση σε βάρος του δημοσίου.